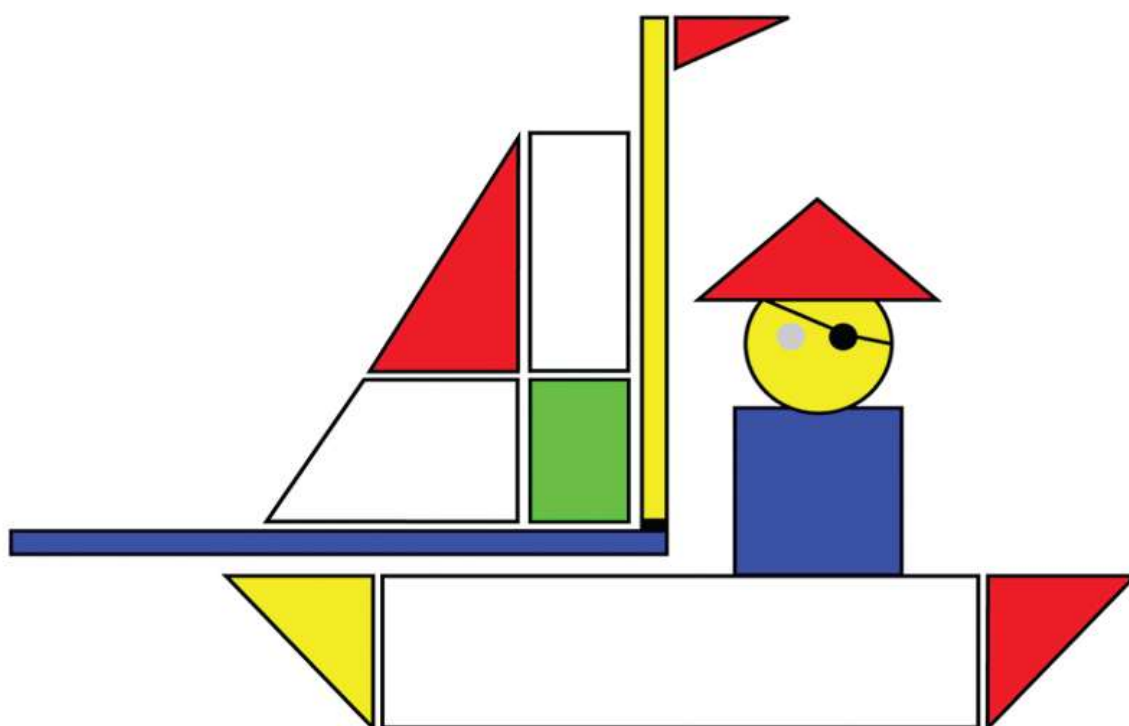

Het pedagogisch beleidsplan van de Dagopvang van Kindercentrum 't Rovertje

Inhoudsopgave

Inleiding	Blz. 3	
Dagopvang bij 't Rovertje	Blz. 4	
Onze pedagogisch visie	Blz. 9	
Onze visie op kwaliteit	Blz. 9	
Onze visies in opvoeden en begeleiden gekoppeld aan de vier pedagogische basisdoelen	Blz. 10	
Alle kinderen zijn welkom	Blz. 11	
Werken met baby's en Startblokken	Blz. 16	
Het wennen van ouders en kinderen	Blz. 17	
Ons pedagogisch handelen	Blz. 21	
Werken met baby's	Blz. 23	
Van baby naar peuter	Blz. 27	
Het verzorgen van de kinderen	Blz. 29	
Onze dagindeling	Blz. 31	
Spelend leren	Blz. 33	
Binnen en buiten spelen	Blz. 39	
Ouderbetrokkenheid	Blz. 42	
Bijlagen:		
Bijlage 1	Wij volgen de ontwikkeling van kinderen, vroegsignalering, signalering zorgen, stappenplan	Blz. 43
Bijlage 2	Stage in de dagopvang	Blz. 45
Bijlage 3	Vrijwilligerswerk in de dagopvang	Blz. 47

Bronvermelding:

Emmi Pikler

Werken met baby's in een groep
Geschreven door Sylvia Nossent en Orpha Vanderhaegen
Training pedagogisch medewerkers
Trainer Anniek Hoogenes

Hart voor baby's (baby-specialist)
Scholing pedagogisch medewerkers
Door Helder&vanPas

Startblokken van Basisontwikkeling Voor- en Vroegschoolse Educatie
Opleiding pedagogisch medewerkers

Pedagogisch beleidsplan Dagopvang (DO)

Inleiding

Met het ontwikkelen van het pedagogisch beleidsplan streven we naar kwaliteit en het waarborgen van de kwaliteit in de dagopvang (kinderopvang): de pedagogische visie wordt omgezet in pedagogisch handelen. Het vormt de basis voor het professionele handelen van de pedagogisch medewerkers (beroepskrachten), stagiaires en vrijwilligers. Het pedagogisch beleidsplan biedt kaders die richting geven aan het concrete handelen in de dagelijkse praktijk. Een dagelijkse praktijk waar vanuit de pedagogische basis en pedagogische kaders ingespeeld kan worden op situaties en ontwikkeling van het kind, de situatie van een bepaald moment en de situatie in de groep.

Een pedagogisch beleidsplan blijft in ontwikkeling omdat we inspelen op nieuwe ontwikkelingen, wet- en regelgeving en verdieping van ontwikkelingen. We evalueren het pedagogisch beleidsplan regelmatig: werken we zoals we dit beschrijven, hoe past dit bij nieuwe ontwikkelingen, hoe kunnen we het pedagogisch handelen verdiepen?

In het pedagogisch beleidsplan zijn de kwaliteitseisen zoals deze zijn vastgelegd in de Wet IKK, Kwaliteitseisen Kinderopvang en het toetsingskader van de GGD verwerkt. Het pedagogisch handelen wordt vormgegeven door onze pedagogische visie, de vier pedagogische basisdoelen en het handelen vanuit Werken met baby's en Startblokken (Vroeg- en Voorschoolse educatie). Bovendien werken we vanuit ons pedagogisch handelen aan de doorgaande lijn naar de basisschool en werken we samen met de basisscholen.

Als in het pedagogisch beleidsplan over het kind geschreven wordt, bedoelen we zowel jongens als meisjes. Als we schrijven over ouder(s), bedoelen we ook de verzorger(s) van het kind. Als we spreken over beroepskracht(en), pedagogisch medewerker(s) of vrijwilliger(s), dan bedoelen we zowel mannelijke als vrouwelijke medewerkers.

Dagopvang bij 't Rovertje

In kindercentrum 't Rovertje bieden we passende opvang in de dagopvang van 0-4 jaar (tot het moment waarop de kinderen doorstromen naar de basisschool, bijzonder onderwijs of andere voorziening).

De stamgroepen zijn als volgt:

- De Ieniemies, 0-3 jaar, locatie Meander, partner in Brede School Meander, maximaal 12 kinderen.
- De Boefies, 0-3 jaar, locatie Meander, partner in Brede School Meander, maximaal 16 kinderen;
- Ratjetoe, speelleergroep, 2-4 jaar, locatie Meander, partner Brede School Meander, samenwerking met Kiekeboe, 't Kwetternest en Dolfijn, maximaal 16 kinderen;
- 't Kwetternest, speelleergroep, 2-4 jaar, locatie Meander, partner Brede School Meander, samenwerking met Ratjetoe en Kiekeboe, maximaal 16 kinderen;
- Kiekeboe, 0-4 jaar, locatie 't Roversnest, samenwerking met Ratjetoe en 't Kwetternest, maximaal 12 kinderen;
- 't Drakenest, 0-4 jaar, locatie 't Drakenest, partner Brede School Het Spick, samenwerking met BSO het Rovershol, 't Draeckske, maximaal 12 kinderen.

Er staan vaste pedagogisch medewerkers in de stamgroepen (vaste gezichtencriterium), waardoor deze pedagogisch medewerkers vertrouwd zijn voor de kinderen en de ouders. Bij afwezigheid in geval van ziekte of verlof van een vaste pedagogisch medewerker wordt ter vervanging een andere beroepskracht ingezet:

- Een andere vaste pedagogisch medewerker van desbetreffende groep
- Een vaste pedagogisch medewerker van een andere groep
- Een pedagogisch medewerker met flexibele uren

Als er geen andere vaste pedagogisch medewerker van desbetreffende groep of van een andere groep ter vervanging beschikbaar is dan zetten we een pedagogisch medewerker met flexibele uren in.

We hebben een aantal pedagogisch medewerkers met flexibele uren in dienst. We zorgen er voor dat zij in elke groep zijn ingewerkt en verantwoorde opvang kunnen bieden. We willen waarborgen dat ze hun collega's kennen, de groepen kennen, weten waar ze bijzonderheden van de kinderen kunnen vinden, op de hoogte zijn van het pedagogisch handelen in de verschillende groepen, het gezond en veilig werken in de groepen, van de structuur en dagindeling van de groepen.

We proberen zo veel mogelijk dezelfde pedagogisch medewerker ter vervanging in te zetten, zodat deze pedagogisch medewerker een vertrouwd gezicht voor de kinderen wordt.

We willen waarborgen dat de pedagogisch medewerker ter vervanging sensitief en responsief kan reageren op de kinderen, met respect voor de autonomie, vanuit structureren en grenzen stellen, met praten en uitleggen. De ontwikkeling van de kinderen kan stimuleren en interacties tussen kinderen kan begeleiden. Deze zes basis interactievaardigheden staan centraal in ons pedagogisch handelen.

Indien mogelijk zetten we de pedagogisch medewerker ter vervanging samen met een vaste pedagogisch medewerker op de groep. De BeroepskrachtKindRatio is hierin leidend.

De pedagogisch medewerker ter vervanging is zodanig ingewerkt dat zij in de groep alleen en zelfstandig verantwoorde opvang kan bieden.

Indien bovenstaande pedagogisch medewerkers niet ter vervanging beschikbaar zijn dan zetten we leden van het managementteam in of met onderstaande voorwaarden een beroepskracht in opleiding (stagiaires BOL of BBL) in.

De leden van het managementteam zijn bevoegd om als pedagogisch medewerker ingezet te worden.

De wijze hoe we een beroepskracht in opleiding kunnen inzetten staat beschreven in het BeroepsPraktijkVormings-plan en wordt bepaald door de fase van de opleiding.

Voorwaarden voor inzet van de beroepskracht in opleiding:

- Ze staan langs een vaste pedagogisch medewerker in de groep
- Ze openen of sluiten de groep niet alleen
- Ze staan niet alleen op de groep behalve tijdens pauzetijd

De vaste pedagogisch medewerkers werken met maximaal 2 vrijwilligers en/of stagiaires in de groep.

Het werken met stamgroepen en vaste pedagogisch medewerkers geeft het kind vertrouwen en het draagt bij aan een gevoel van veiligheid. Ouders weten wie hun kind kent en bij wie ze terecht kunnen. Wij leren ouders beter kennen en hier door bouwen we vanuit het kind een relatie met elkaar op.

Wij roosteren volgens de beroepskracht-kind-ratio (BKR) die in de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang vermeld staat. Het uitgangspunt bij het roosteren is om te zorgen voor rust en continuïteit in de stamgroepen.

Voor het aantal kinderen per pedagogisch medewerker en de groepsgrootte in de dagopvang hanteren we de volgende regels:

- één pedagogisch medewerker per 3 aanwezige kinderen tot 1 jaar;
- één pedagogisch medewerker per 5 aanwezige kinderen van 1 tot 2 jaar;
- één pedagogisch medewerker per 8 aanwezige kinderen van 2-3 jaar;
- één pedagogisch medewerker per 8 aanwezige kinderen van 3-4 jaar.

Bij kinderen van verschillende leeftijden in één stamgroep wordt het minimale aantal beroepskrachten berekend met de rekentool op www.1ratio.nl

We maken gebruik van de drie-uursregeling. Dit houdt in dat bij een aaneengesloten openstelling van 10 uur of meer per dag maximaal 3 uur wordt afgeweken van de beroepskracht-kind-ratio:

Tijdens brengtijd, haaltijd en tijdens pauzetijd kunnen we hier van afwijken.

De gangbare personeelsdiensten van pedagogisch medewerkers zijn hierop afgestemd:

- 07.30-17.00 uur
- 08.30-18.00 uur
- 07.30-18.00 uur
- 07.30-13.00 uur
- 13.00-18.00 uur

De reguliere pauzetijd is tussen 12.30 en 13.30 uur.

We wijken pas van de BKR af op het moment dat we met minder pedagogisch medewerkers in de groep wel verantwoorde opvang kunnen blijven bieden vanuit de zes basis interactievaardigheden voor het aantal nog aanwezige kinderen in de groep.

Voorwaarde is dat de pedagogisch medewerker dat dagdeel al op de groep met de kinderen aan het werken is.

Uitgangspunt bij het uitvoeren van de drie-uursregeling en het vaste gezichten criterium: Kinderen moeten zich veilig en geborgen kunnen blijven voelen. De pedagogisch medewerker zorgt voor emotionele ondersteuning waarin het kind zich veilig kan voelen, laat betrokkenheid merken bij wat het kind beleeft en ervaart.

De pedagogisch medewerker kent de eigenheid van ieder kind, respecteert en accepteert het kind en verzorgt het met respect.

De pedagogisch medewerker zorgt er voor dat de overgangen voor een kind zo soepel mogelijk verlopen, biedt houvast door de vaste gewoonten, rituelen en ritmen van de groep. Door duidelijk en consequent te zijn.

De pedagogisch medewerker gebruikt herkenbare taal voor de kinderen om haar eigen gedrag en het gedrag van anderen voor het kind voorspelbaar te maken.

De pedagogisch medewerker is alert om uitdaging en stimulering aan te bieden op een manier die behapbaar en passend is voor het kind op dat moment in zijn ontwikkeling.

De pedagogisch medewerker heeft oog en oor voor individuele kinderen en voor de dynamiek van de gehele groep, voor het welbevinden van elk kind en het groepsklimaat.

De pedagogisch medewerkers hebben de mogelijkheid om niet af te wijken van de BKR als er zich een situatie voordoet waarbij dit wenselijk is en hun personeelsdienst of pauze hierop aanpassen.

We kunnen de gangbare personeelsdiensten in het rooster aanpassen als de bezetting of groepssamenstelling in de groep hier om vraagt door eerder te starten of later te stoppen met de personeelsdienst.

Speelleergroep Ratjetoe en speelleergroep 't Kwetternest zijn een VVE-locatie met aanbod voor kinderen met een VVE-indicatie.

In 't Kwetternest kunnen kinderen vanaf 2 jaar tot 4 jaar voor 2 dagdelen geplaatst worden. Kinderen met een VVE-indicatie kunnen 4 dagdelen geplaatst worden.

In elke groep werken vaste pedagogisch medewerkers met VVE-certificaat van het kindercentrum met maximaal 1 vrijwilliger en/of stagiaire.

In de speelleergroep bieden we een prettige leeromgeving die zoveel mogelijk aansluit bij de ontwikkelingsfase van het kind. Voor kinderen uit de gemeente Beesel bieden speelleergroep Ratjetoe en speelleergroep 't Kwetternest professioneel VVE aanbod aan peuters.

Voor kinderen met een VVE-indicatie wordt met de ouders een Plan van aanpak opgesteld waarbij in kleine stappen doelen worden gesteld waar het kind in zijn ontwikkeling naar toe kan groeien. Binnen het aanbod van spelactiviteiten wordt de activiteiten afgestemd op de ontwikkelingsdoelen van het kind. De pedagogisch medewerkers (waaronder de mentor) bieden individuele en groepsondersteuning aan het kind. Observeren het kind en registreren de observaties om de ontwikkeling van het kind goed te kunnen volgen en om verdere stappen in de ontwikkelingsondersteuning te kunnen gaan zetten. De pedagogisch medewerkers bespreken regelmatig samen de kinderen met een VVE-indicatie en stellen zo nodig de doelen per kind bij (zie Alle kinderen zijn welkom).

De mentor maakt een Eindoverdracht van het kind waar de ontwikkeling van het kind in beschreven staat wanneer het doorstroomt naar groep 1. De Eindoverdracht wordt door de mentor met de ouders besproken. Met toestemming van de ouders wordt de Eindoverdracht overgedragen aan de leerkracht van groep 1 waar het kind geplaatst wordt. Hiermee bevorderen we de doorgaande lijn van het kind van speelleergroep naar basisschool.

Bij kinderen met een VVE-indicatie streven we naar een warme overdracht van speelleergroep, basisschool en ouders.

Als we zorgen hebben over de ontwikkeling van het kind en/of de gezinssituatie dan werken we volgens het stappenplan Wij volgen de ontwikkeling van kinderen, vroegsignalering, signalering zorgen, stappenplan (bijlage 1).

We vragen vooraf schriftelijke toestemming van de ouders als hun kind in een andere stamgroep opgevangen gaat worden. Hiervoor gebruiken we een formulier waarin vermeld staat welke stamgroep en gedurende welke periode. De ouders ondertekenen dit formulier en ontvangen een kopie hiervan. We houden er rekening mee dat een kind in maximaal twee stamgroepen opgevangen mag worden.

Als er zich een (nood)situatie voordoet waarbij we niet in de gelegenheid zijn om ouders vooraf schriftelijk toestemming te vragen voor opvang in een andere stamgroep, dan benaderen we op het moment dat deze situatie zich voordoet ouders telefonisch om hun te informeren.

Indien ouders incidenteel of structureel extra dagdelen willen afnemen en deze dagdelen kunnen niet in de vaste stamgroep worden afgenomen, dan leggen we dit met een formulier schriftelijk vast. In dit formulier staat vermeld in welke stamgroep de extra dagdelen afgenomen worden en hoelang de opvang in deze stamgroep uiterlijk duurt. Deze opvang mag tijdelijk in maximaal één andere stamgroep zijn dan de vaste stamgroep. In het geval van incidentele afname van extra opvang kan die periode slechts een dag of dagdeel zijn. In het geval van structurele extra dagdelen kan die periode langer duren totdat de opvang in de vaste stamgroep kan gaan plaatsvinden.

De ouders ondertekenen het formulier en ontvangen een kopie hiervan.

Kinderen kunnen voor activiteiten hun stamgroep of stamgroepruimte verlaten. We houden ons aan de beroepskracht-kind-ratio en we zorgen er voor dat er ten minste één pedagogisch medewerker van de stamgroep met de kinderen meegaat. Op deze manier willen we de emotionele veiligheid van de kinderen waarborgen. Tijdens de activiteit blijven we alert op de emotionele veiligheid van alle kinderen. We bereiden de kinderen voor, benoemen wat we gaan doen en hoe we daar naar toe gaan.

De kinderen wordt een activiteit buiten hun stamgroep aangeboden eventueel gezamenlijk met kinderen van een andere stamgroep. Ook kunnen er uitstapjes met de kinderen worden gemaakt. Als we een uitstapje met de kinderen maken dan worden de ouders van te voren geïnformeerd.

Vanuit Ratjetoe werken we samen met Dolfijn (specialistische ontwikkelgroep in 't Anker gevestigd). De pedagogisch medewerkers van beide groepen worden in deze samenwerking betrokken. Van grote meerwaarde is de vroegsignalering in deze samenwerking. Pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van het kind. Indien er aandachtspunten zijn met betrekking tot de ontwikkeling kan de pedagogisch coach ondersteuning bieden. Daarnaast kan er door pedagogisch medewerkers van Dolfijn en Ratjetoe tijdens het spel samen gekeken worden waar extra ondersteuning gewenst is. Tips en handvaten kunnen worden aangereikt om kinderen te kunnen bieden wat ze (extra) nodig hebben. Deze samenwerking komt de kinderen ten goede en draagt tevens positief bij aan meer deskundigheid voor alle betrokkenen. Samen zie en weet je meer!

De pedagogisch medewerkers worden bij hun werkzaamheden door andere volwassenen ondersteund. Een andere volwassene is bijvoorbeeld een manager, huishoudelijk medewerker, vrijwilliger of stagiaire.

Indien slechts één beroepskracht in het kindercentrum wordt ingezet in afwijking van de beroepskracht-kindratio, is ter ondersteuning van deze beroepskracht ten minste één andere volwassene in het kindercentrum aanwezig. De beroepskracht geeft instructie aan de volwassene over de vorm en taak van de ondersteuning die op dat moment nodig is en welke rol de volwassene hier in heeft.

Indien slechts één beroepskracht vanwege de beroepskracht-kind-ratio in het kindercentrum aanwezig is, is tevens een andere volwassene beschikbaar die telefonisch bereikbaar is en die binnen 15 minuten in het kindercentrum aanwezig kan zijn in geval van een calamiteit. Medewerkers zijn geïnstrueerd contact op te nemen met het kantoor in de hoofdvestiging. Medewerkers van het kantoor zijn geïnstrueerd ondersteuning te gaan bieden. Deze achterwachtregeling is onderdeel van het beleid Veiligheid en Gezondheid.

Elke locatie heeft een calamiteitenplan. Dit calamiteitenplan ligt op een centrale plaats in het gebouw. Op de desbetreffende centrale plaats ligt of hangt een telefoonlijst met belangrijke nummers om tijdens een calamiteit contact mee op te nemen. Medewerkers zijn hier van op de hoogte gesteld.

In de dagopvang werken we volgens het vierogenprincipe. Dit houdt in dat er altijd een volwassene kan meekijken of meeluisteren met een pedagogisch medewerker. Een pedagogisch medewerker mag nog steeds alleen op de groep staan. Zolang maar op elk moment een andere volwassene de mogelijkheid heeft om mee te kijken of mee te luisteren.

Om het vierogenprincipe te waarborgen worden pedagogisch medewerkers, overige medewerkers, stagiaires (18+) en vrijwilligers ingezet.

De volledige uitwerking van het werken met het vierogenprincipe is verwerkt in het beleid Veiligheid en Gezondheid, staat op onze website www.rovertje.nl en is in geprinte versie op elke locatie aanwezig.

In de speelleergroep werken we met vrijwilligers. Zij staan naast de pedagogisch medewerkers in de groep. Zij ondersteunen en begeleiden de pedagogisch medewerkers

in de dagelijkse praktijk. We werken zoveel mogelijk met vaste vrijwilligers op vaste dagen. Dit geeft vertrouwen, duidelijkheid en veiligheid voor de kinderen en de ouders. De vrijwilligers geïnformeerd over de lijn die in de speelleergroep uitgezet gaat worden. Ook worden de vrijwilligers door de pedagogisch medewerkers ondersteunt in het volgen van diverse protocollen en richtlijnen waarmee we in de speelleergroep werken. Alle vrijwilligers hebben een V.O.G. verklaring ingeleverd en zijn gekoppeld aan het personenregister.

De vrijwilligers hebben de plicht tot geheimhouding omtrent alles wat hun ter oren is gekomen tijdens het uitoefenen van het vrijwilligerswerk.

Vrijwilligers gaan niet in gesprek met de ouder over de ontwikkeling van hun kind. Dit is een taak van de pedagogisch medewerkers.

In bijlage 2 en bijlage 3 staat beschreven hoe stagiaires en vrijwilligers de beroepskrachten ondersteunen bij hun werkzaamheden. Stagiaires worden volgens het BPVplan ingezet en vrijwilligers worden altijd boventallig ingezet.

Onze pedagogische visie

Wij gaan uit van het "competente kind": ieder kind kan zijn behoeften kenbaar maken. Vanuit een respectvolle benadering kijken we goed naar elk kind om deze behoeften te erkennen en herkennen. Elk kind heeft een aangeboren nieuwsgierigheid en een drang om de wereld te ontdekken. Wij vinden het belangrijk dat elk kind zich in zijn eigen tempo kan ontwikkelen, in zijn eigen volgorde en op zijn eigen manier. In ons handelen sluiten wij aan bij de ontwikkeling van het kind en dagen wij het uit om zich verder te ontwikkelen. We willen het kind zien zoals het is, we willen het kind begrijpen zoals het is, we willen aansluiten bij de ontdekmogelijkheden van het kind, we willen het kind de juiste informatie geven en we willen het kind de weg wijzen in de omgang met zichzelf en zijn omgeving.

Onze visie is **spelend leren en lerend spelen**. Als een kind speelt is het aan het leren en als een kind leert kan dat op een spelende manier.

We bieden kinderen een plek waar ze volop ontwikkelingskansen krijgen binnen een veilige, vertrouwde en uitdagende sfeer. Ieder kind mag zich zelf zijn en krijgt de ruimte om in interactie met andere kinderen, pedagogisch medewerkers en leefomgeving op ontdekking te gaan en spelenderwijs ervaringen op te doen.

Samen met ouders begeleiden we het kind, vanuit wederzijds respect, op weg naar zelfvertrouwen, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Naar een sociaal deelnemer aan onze samenleving.

Het realiseren van een doorgaande lijn en een goede aansluiting van kinderopvang naar basisschool vinden wij daarbij van groot belang.

Onze visie op kwaliteit

Wij vinden dat de kracht van de kwaliteit ligt bij onze pedagogisch medewerkers in de groep. **Kwaliteit dat ben je zelf!** Zij vormen de directe schakel met de kinderen en de ouders.

Op de volgende wijze willen we de kwaliteit waarborgen:

- We werken binnen de richtlijnen van de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang en de CAO Kinderopvang.
- We werken uitsluitend met geschoolde medewerkers met een diploma op minimaal SPW3 niveau met 3F taalniveau.
- Er is veel aandacht voor scholing en deskundigheidsbevordering.
- Elke stamgroep en basisgroep heeft een team van vaste pedagogisch medewerkers.
- Ons pedagogisch handelen is beschreven in het pedagogisch beleidsplan Dagopvang, het pedagogisch beleidsplan Speelleergroep en het pedagogisch beleidsplan BSO.
- In de dagopvang handelen we volgens de visie Werken met baby's (o.a. Emmi Pikler) voor kinderen van 0-3 jaar en volgens Startblokken voor kinderen van 2-4 jaar.
- In de BSO staat Knap Lastig centraal: hoe om te gaan met "lastig" gedrag van kinderen: lastige kinderen bestaan niet, kinderen met lastig gedrag wel.
- Inrichting van de groepsruimten vindt plaats vanuit het pedagogisch beleidsplan en de arbo-richtlijnen.
- We voeren beleid op Veiligheid en Gezondheid.
- We werken vanuit de volgende competenties:
  - Steunen en stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.
  - Communicatief vermogen
  - Samenwerken
  - Creativiteit
  - Organiserend vermogen
  - Eigen reflectie en zelfontwikkeling

Onze pedagogische visie gekoppeld aan de vier pedagogische basisdoelen.

De vier pedagogische basisdoelen, genoemd in de Kwaliteitseisen Kinderopvang, zijn binnen onze pedagogische visie de pedagogische leidraad voor het handelen naar de kinderen:

1. Het in een veilige en gezonde omgeving bieden van **emotionele veiligheid**:
We gaan op een **sensitieve** en **responsieve** manier met kinderen om. We tonen respect voor de **autonomie** van kinderen. We stellen **grenzen** en bieden **structuur** voor het gedrag van kinderen. Zodat kinderen zich emotioneel en veilig geborgen kunnen voelen. Als een kind zich veilig voelt staat het open voor spel en het **spelenderwijs** leren van vaardigheden. Het kind gaat op ontdekking en gaat nieuwe uitdagingen aan. Het ontwikkelt zelfvertrouwen en er is sprake van innerlijke groei door positieve ervaringen. Zich veilig voelen is een basisbehoefte.

2. Het bevorderen van de **persoonlijke competentie**:
We dagen kinderen **spelenderwijs** uit in de ontwikkeling van **senso-motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden** en **creatieve vaardigheden**, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving.
We leren kinderen om veerkracht op te bouwen, het gevoel van zelfstandigheid, zelfredzaamheid, flexibiliteit en creativiteit te ontwikkelen. Dit stelt het kind in staat problemen op een goede wijze aan te pakken en zich aan te kunnen passen aan veranderende omstandigheden.
Exploratie en spel zijn voor kinderen belangrijk om grip te krijgen op hun omgeving. Door exploratie ontdekt het kind nieuwe handelingsmogelijkheden die vervolgens in spel worden geoefend, uitgebouwd, gevarieerd en geperfectioneerd.

3. Het bevorderen van de **sociale competentie**:
We begeleiden kinderen in hun interacties, waarbij **spelenderwijs** sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, zodat kinderen steeds zelfstandiger **relaties met anderen kunnen opbouwen en onderhouden**. We leren kinderen om te gaan met anderen: het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdgenootjes, **het deel zijn van een groep** en **het deelnemen aan groepsgebeurtenissen** biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale competenties.

4. Het bevorderen van de **morele competentie**, socialisatie door overdracht van waarden en normen:
We stimuleren kinderen om op een **open manier** kennis te maken met algemeen aanvaarde normen en waarden in de samenleving met het oog op **een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij**.
Leren wat wel en niet mag, hoe je je moet gedragen. Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin. Kinderen komen in aanraking met andere aspecten van de cultuur en de diversiteit die onze samenleving kenmerkt. Kinderen leren om te functioneren in een groter geheel: in de groep en in de maatschappij.

De pedagogische basisdoelen worden vertaald in pedagogisch handelen en aanbod vanuit basale interactievaardigheden:

1. Sensitiviteit, responsiviteit
2. Respect voor de autonomie
3. Structureren en grenzen stellen
4. Praten en uitleggen
5. Ontwikkelingsstimulering
6. Begeleiden van interacties tussen kinderen

Alle kinderen zijn welkom.

Wij vinden het belangrijk dat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen. Wij volgen alle kinderen in hun ontwikkeling. Hier voor stemmen we ons pedagogisch handelen met het activiteitenaanbod af op de ontwikkeling van het individuele kind en het kind in de groep. We observeren de kinderen breed, echter vooral in hun spel. In hun spel laten kinderen zien hoe ze zich ontwikkelen op o.a. sociaal-emotioneel gebied, senso-motorisch gebied, cognitief gebied. We zien en horen de taal-spraakontwikkeling, hoe verloopt de interactie tussen kinderen onderling en tussen het kind en de pedagogisch medewerkers. We zien hoe het kind zijn eigen vaardigheden en talenten ontwikkelt.

Elk kind heeft een eigen mentor en de ontwikkeling van elk kind wordt structureel gevolgd.

Alle pedagogisch medewerkers van het team van de groep hebben oog voor de ontwikkeling van alle kinderen in de groep. Aan ieder kind wordt een eigen mentor (één pedagogisch medewerker van het team) toegewezen. De pedagogisch medewerkers verdelen de kinderen binnen hun team. Ouders blijven met vragen of opmerkingen, bijvoorbeeld over hun kind, terecht kunnen bij alle pedagogisch medewerkers van het team.

Dit betekent:

- De mentor werkt op de groep van het kind.
- De mentor is direct betrokken bij de ontwikkeling van het kind.
- De mentor volgt specifiek de ontwikkeling en het welbevinden van het kind.
- De mentor observeert het kind en registreert de ontwikkeling van het kind in Kijk! (ons digitale kindvolgsysteem). Momenteel is er een overgangsfase gaande van digitaal kindvolgsysteem Horeb naar KIJK! 0-7. Deze periode zal tot ongeveer medio 2024 duren.
- De mentor is het eerste aanspreekpunt voor ouders om het welbevinden en de ontwikkeling van hun kind mee te bespreken.
- De mentor bespreekt periodiek de ontwikkeling en het welbevinden van het kind met de ouders (Dagopvang: intakegesprek, 8-wekengesprek, jaargesprek, overdracht naar basisschool met toestemming van ouders. Speelleergroep: intakegesprek, gesprekken tijdens breng- en haaltijd, jaargesprek, evaluatiegesprekken voor kinderen met VVE, eindoverdracht naar basisschool met toestemming van ouders).
- De mentor onderneemt actie als er bijzonderheden worden gesignaleerd in de ontwikkeling van het kind en kan een rol vervullen in het contact met andere professionals (met toestemming van ouders).
- De ouders worden tijdens het intakegesprek op de hoogte gebracht wie de mentor van hun kind is. Ze ontvangen het Formulier ouders mentor dagopvang of het Formulier ouders mentor speelleergroep. Met daarin uitleg en waarin de naam van de mentor vermeld staat als schriftelijke bevestiging.

Soms signaleren we dat de ontwikkeling anders verloopt bij een kind. Dit kan zich uiten in een verstoorde ontwikkeling of ander gedrag. We gaan dan extra observeren om beter in beeld te krijgen wat er met het kind gebeurt. We bespreken wat we zien en wat we horen met de ouders. Hierbij vragen we advies en ondersteuning van de pedagogisch coach van het kindercentrum. Samen met de ouders gaan we in overleg hoe we samen hun kind extra gaan ondersteunen in zijn ontwikkeling. We gaan dan handelen volgens het stappenplan signaleren (zie bijlage 1).

We werken met de meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld. Indien nodig gaan we handelen volgens het stappenplan van de meldcode (zie meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld).

Kinderen die extra ondersteuning nodig hebben kunnen vanaf 2½ jaar in aanmerking komen voor een VVE-indicatie (Vroeg- en Voorschoolse Educatie). Als een VVE-indicatie

wordt toegekend dan heeft het kind recht op 960 uur VVE-aanbod. Dit kunnen we realiseren door het kind 4 dagdelen (4 x 4 uur = 16 uur per week) te plaatsen in de speelleergroep. Speelleergroep 't Kwetternest is de 40 schoolweken geopend van maandag- t/m vrijdagochtend, speelleergroep Ratjetoe is 52 weken geopend van maandag t/m vrijdag. . In de periode dat een kind 2½ jaar is tot het 4 jaar wordt, zal het 60 weken naar de speelleergroep komen.

16 uur per week x 60 weken = 960 uur VVE-aanbod.

Samen met de ouders volgen we het volgende stappenplan:

- De mentor of de verpleegkundige van de Jeugdgezondheidszorg informeert ouders dat hun kind in aanmerking zou kunnen komen voor een VVE-indicatie. Deze indicatie kan voortkomen uit de zogenaamde Gewichtenregeling (er wordt gekeken naar de hoogst genoten opleiding van de ouders) en/of omdat er zorgen zijn over met name de spraak- en taalontwikkeling, de senso-motorische ontwikkeling of de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind.
- De mentor of pedagogisch coach gaat in overleg met de verpleegkundige en arts van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). De arts kan een VVE-indicatie toekennen.
- Als de VVE-indicatie is toegekend dan worden de ouders door de mentor of door de JGZ geïnformeerd. De mentor geeft de ouders aan dat de ontwikkeling van hun kind door de pedagogisch medewerkers van de groep samen met de JGZ gevolgd zal gaan worden en dat er regelmatig overleg met de JGZ gevoerd zal worden. De mentor geeft informatie over het belang van minimaal 16 uur plaatsing in de speelleergroep.
- Ouders worden gestimuleerd om hun kind minimaal 16 uur te brengen om hun kind een zo goed mogelijke start op de basisschool te geven. Ook wordt met de ouders besproken welke inspanning wij van hun verwachten ten aanzien van de VVE-indicatie en het stimuleren van de ontwikkeling van hun kind.
- Vanaf het moment dat het kind met VVE start, wordt het geobserveerd op alle ontwikkelingsgebieden en vindt na 8 weken een eerste evaluatie plaats met een registratie (=0-meting) met ouderrapport (volgens Kijk!). Deze evaluatie is als start bedoeld om de ondersteuningsvraag van het kind te bepalen en om het resultaat van het VVE-aanbod mee te gaan bepalen.
- De mentor legt ouders uit wat het VVE-aanbod ter ondersteuning voor hun kind inhoudt: er wordt met de ouders een Plan van aanpak voor een individueel kind (volgens Kijk!) opgesteld (vanuit de VVE-indicatie en de 8-weken observatie) waarbij in kleine stappen doelen worden gesteld waar het kind in zijn ontwikkeling naar toe kan groeien.
- Het aanbod van spelactiviteiten wordt afgestemd op de ontwikkelingsdoelen van het kind. De pedagogisch medewerkers (waaronder de mentor) bieden individuele en groepsondersteuning aan het kind. Observeren het kind en registreren de observaties om de ontwikkeling van het kind goed te kunnen volgen en om verdere stappen in de ontwikkelingsondersteuning te kunnen gaan zetten. De pedagogisch medewerkers bespreken regelmatig samen de kinderen met een VVE-indicatie en stellen zo nodig de doelen per kind bij.
- Gemiddeld 4 x per jaar vindt er overleg plaats tussen de pedagogisch medewerkers en de JGZ waarin de ontwikkeling van het kind en het verloop van het VVE-aanbod wordt besproken. Bij dit overleg met de JGZ sluiten de pedagogisch coach van het kindercentrum en de gezinscoach die contactpersoon van de Brede School is aan.
- Iedere 8-10 weken voert de mentor een evaluatiegesprek met de ouders. Aan bod komen de ontwikkeling van hun kind, welk aanbod hun kind heeft gehad, wat hier het resultaat van is en welke volgende stappen er genomen zullen gaan worden (Plan van aanpak). Het is heel belangrijk om hierin goed af te stemmen en samen te werken met de ouders.
- Ouders worden geïnformeerd over de screening die door een logopediste van de GGD bij hun kind uitgevoerd zal worden als het kind ongeveer 2 jaar en 9 maanden oud is. Ouders worden uitgenodigd bij de screening aanwezig te zijn en

ontvangen meteen de uitslag hiervan. Met toestemming van de ouders ontvangt de mentor informatie over de screening.

- Ouders worden geïnformeerd over het belang om thuis gericht met taal bezig te zijn, bijvoorbeeld met het lezen van boekjes en het kind laten vertellen. De mentor geeft tips welke activiteiten (eventueel vanuit het thema) ouders kunnen doen met hun kind om de spraak- en taalontwikkeling te stimuleren.
- De ouders worden uitgenodigd om een dagdeel in de groep mee te komen draaien.
- De VVE-activiteiten worden aangeboden in kleine groepjes kinderen, individueel en in de gehele groep (van maximaal 16 kinderen). Altijd onder begeleiding van minimaal 1 VVE gecertificeerde pedagogisch medewerker.
- Vanuit de observaties stemt de mentor het aanbod en de activiteiten af op het individuele kind. Indien nodig vraagt de mentor toestemming aan de ouders om contact op te nemen met bijvoorbeeld de logopedist of een andere professional die het kind begeleidt.
- Als het kind met VVE-indicatie doorstroomt naar de basisschool dan wordt de VVE-indicatie in de Eindoverdracht vermeld. Er wordt beschreven welke ondersteuning en begeleiding er in de speelleergroep hebben plaatsgevonden en welk resultaat deze hebben. Met de Eindoverdracht borgen we de doorgaande lijn van dagopvang naar basisschool.

We hebben samen met de gemeente, kinderopvang en basisscholen de volgende resultaatafspraken voor VVE geformuleerd:

1. Elk kind groeit, verkleint of behoudt hooguit dezelfde afstand van de ontwikkelleeftijd met de kalenderleeftijd op de volgende domeinen:

- a. Sociaal-emotioneel (welbevinden, betrokkenheid, basiskenmerken)
- b. Motoriek
- c. Taal
- d. Rekenen

2. Kinderen voldoen aan het einde van (de eerste keer) groep 2 * E2 aan de persoonlijke/ algemene en leervoorwaarden om aan het aanvankelijke leerproces te beginnen zoals de cruciale doelen van beginnende geletterdheid en gecijferdheid, sociaal-emotionele vaardigheden en motoriek met de ontwikkelleeftijd tussen 5,6-6,6 jaar.

*Voor peuters: om naar het basisonderwijs door te stromen moet de ontwikkelleeftijd tussen de 3,6 en 4,6 jaar zijn.

De basiskenmerken moeten zo zijn dat de peuter kan komen tot ontwikkelen/leren

De kinderen krijgen ondersteuning in de eigen groep met deskundige begeleiding van de pedagogisch medewerkers, ondersteuning van de pedagogisch coach en eventueel intern begeleider/teamleider basisschool.

Heeft een kind een grotere ondersteuningsvraag waarbij het kind (nog) niet in aanmerking komt voor het VVE-aanbod of waarbij het VVE-aanbod niet toereikend is dan gaan we samen met de ouders in overleg om extra expertise van andere samenwerkingspartners in te gaan zetten. Deze samenwerkingspartners zijn o.a. Jeugdgezondheidszorg, Gezinscoaches, Integrale Vroeghulp, PSW, Kentalis, Adelante, Mutsaersstichting.

Wij willen vroegtijdig inzetten op mogelijke signalen die wijzen op een andere ontwikkeling van het kind en passende zorg en ondersteuning bieden in de "gewone wereld" van de dagopvang. In nauwe samenwerking met de ouders.

Het lukt niet altijd om vanuit de specifieke behoefte van het kind de zorg en ondersteuning te realiseren binnen de eigen groep. Of om kinderen met ontwikkelingsproblematiek, stoornis of beperking opvang en ondersteuning te bieden in reguliere dagopvang of speelleergroep.

Onze visie is dat kinderen moeten kunnen opgroeien in hun eigen omgeving, bij hun ouders in hun gezin. Dat vinden wij ook gelden voor kinderen met

ontwikkelingsproblematiek, stoornis of beperking, met of zonder diagnose. Opvoeding en ontwikkeling van deze kinderen verloopt minder vanzelfsprekend.

Kinderen met een specifieke zorgvraag waarbij langere tijd extra ondersteuning nodig is, kunnen met een indicatie (afgegeven door externe professionals) opvang aangeboden krijgen in Dol-fijn, een specialistische ontwikkelgroep, gevestigd in 't Anker. Mocht het voor een kind tijdelijk of voor langere duur nodig zijn om begeleiding of behandeling te krijgen in een meer afgestemde omgeving dan kan het mogelijk een plek krijgen in deze specialistische ontwikkelgroep.

In Do-Ifijn werken gespecialiseerde pedagogisch medewerkers van PSW.

We doen het samen! Dat betekent dat we samenwerking stimuleren tussen Dol-fijn en de speelleergroepen van het kindercentrum. Door gericht samen te werken binnen de locatie kunnen we de zorg en ondersteuning bieden die het kind nodig heeft in de eigen omgeving van het kind, dicht bij huis.

Alle kinderen kunnen ervaren dat iedereen verschillend is en dat het Gewoon anders, anders gewoon is.

Het streven is om deze kinderen zo snel mogelijk en zoveel mogelijk te laten integreren binnen de reguliere groepen van de speelleergroep of dagopvang.

We doen het samen! Dat betekent samen met ouders, collega's van de andere organisaties die extra expertise bieden, samen met de andere groepen en collega's van het kindercentrum.

Samen met de ouders wordt de hulpvraag bepaald en het passende antwoord daarop. Er wordt een ontwikkelingsgericht behandel- of begeleidingsaanbod vastgesteld afgestemd op de ontwikkelingsvraag van het kind.

De zorg komt zoveel mogelijk naar het kind, in plaats van dat het kind naar de zorg gaat. Ouders brengen en halen de kinderen zelf. Hierdoor ontstaat er een intensief contact tussen ouders en pedagogisch medewerkers.

Het is belangrijk te zorgen voor een tijdige afstemming in de doorgaande lijn tussen kinderopvang en basisschool. Als er rond de leeftijd van drie jaar signalen of zorgen zijn over de ontwikkeling van het kind en bij kinderen met een VVE-indicatie vragen we vanuit de kinderopvang toestemming aan de ouders om contact op te mogen nemen met de intern begeleider of teamleider van de basisschool waar het kind is aangemeld. Deze wordt gevraagd mee te kijken en mee te denken of een plaatsing in groep 1 op termijn passend is en/of welke ondersteuning, begeleiding passend zou kunnen zijn om de doorstroom naar de basisschool te bevorderen. Ouders, kinderopvang en basisschool gaan samenwerken om de ontwikkeling van het kind zo goed mogelijk te volgen en te stimuleren.

Rond de leeftijd van 3 jaar en 6 maanden vindt een zelfde afweging plaats of er signalen of zorgen zijn over de ontwikkeling van het kind en bij kinderen met een VVE-indicatie en kan aan ouders toestemming gevraagd worden om contact op te mogen nemen met de intern begeleider of teamleider van de basisschool.

Door de informatie te delen met de basisschool is deze in staat in te schatten of zij de passende vorm van onderwijs, hulp en begeleiding kunnen bieden.

Als er meer nodig is kan er tijdig gezocht worden naar extra ondersteuning of een andere, meer passende, vorm van onderwijs. Dit gebeurt altijd in overleg met ouders, kinderopvang, bovenschools zorgcoördinator en de intern begeleider of teamleider van de basisschool.

Ongeveer 4 tot 6 weken voor de plaatsing in de basisschool maakt de mentor van het kind in de kinderopvang een Eindoverdracht en bespreekt deze met de ouders. In de Eindoverdracht staat de ontwikkeling van het kind beschreven en welke ondersteuning of begeleiding het kind in de ontwikkeling mogelijk gekregen heeft.

De ouders wordt om toestemming gevraagd de informatie van de Eindoverdracht met de basisschool te delen.

Werken met baby's en Startblokken (VVE).

Onze pedagogische visie komt voort uit en wordt vormgegeven door het handelen vanuit de vier pedagogische basisdoelen, Werken met baby's met hierin Emmi Pikler verwerkt en Startblokken (VVE) verwerkt in het rovertjesplan en in de speelleergroep.

Wij gaan er vanuit dat ieder kind uniek is, stellen het kind centraal en stemmen ons pedagogisch handelen hier aan af:

- verzorging is een belangrijk deel in de opvoeding: verschonen en voeden houdt in dat een pedagogisch medewerker individueel met een kind bezig is. Het kind krijgt aandacht en wordt geknuffeld;
- we hebben oog voor wat het kind zelf kan en stimuleren het om weer een stapje verder te komen;
- we proberen een geborgen en vertrouwde sfeer te creëren waarin het kind zichzelf kan zijn, zich op zijn gemak voelt, door middel van individuele aandacht en het een eigen plekje in de groep te geven;
- we willen consequent handelen en dat houdt in: duidelijkheid in regels en het bieden van structuur want dat geeft zekerheid en vertrouwen.

Opvoeden is een wisselwerking tussen volwassenen en kinderen en kinderen onderling. Het leren omgaan met elkaar staat centraal. De volwassene heeft hier een opvoedende, begeleidende en sturende rol in.

In ons pedagogisch handelen zijn het ontwikkelingsgericht werken met kinderen en het zelf ontdekken, zelf ervaren, spelend leren en lerend spelen van kinderen onze basisuitgangspunten.

Om goed in te kunnen spelen op de verschillende ontwikkelingen, behoeftes, ritmes en rust bij kinderen van 0-4 jaar maken we onderscheid in ons pedagogisch handelen en activiteiten aanbod naar de kinderen tussen 0-2 jaar en de kinderen tussen 2-4 jaar. Bij de kinderen tussen 0-2 jaar handelen we volgens Werken met baby's (zowel in de horizontale groepen als in de verticale groepen): we werken vanuit respect met het competente kind dat zelf kan ontdekken en we vertrouwen op de kracht van het kind om zichzelf te ontplooiën. Wat dit precies inhoudt wordt uitgelegd in het hoofdstuk Onze visie op de ontwikkeling van het kind en hoe we hier mee omgaan; Hoe verzorgen we de kinderen; spelend leren; we hebben binnen- en buitenruimtes.

Kinderen van 2-4 jaar krijgen dagelijks volgens Startblokken ontwikkelingsgerichte activiteiten aangeboden. Activiteiten waarbij spel en taal van kinderen binnen een thema centraal staan. Hoe we werken volgens Startblokken wordt uitgelegd in het hoofdstuk Spelend leren.

Onze pedagogisch medewerkers in de dagopvang zijn geschoold in het Werken met baby's en/of in het werken vanuit Startblokken.

Het wennen van ouders en kinderen:

Een goede start is vooral belangrijk voor het kind en de ouders. Het is de taak van de pedagogisch medewerkers om het wenproces te begeleiden. Gedurende de wenperiode wordt de basis gelegd voor de vertrouwensrelatie tussen het kind en de (vaste) pedagogisch medewerkers en tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. Door inzet, samenwerking en open communicatie van de pedagogisch medewerkers en de ouders kan deze vertrouwensrelatie opgebouwd worden. Als het kind zich veilig voelt kan het zich ontwikkelen.

Wij willen het kind en de ouders laten wennen aan de pedagogisch medewerkers van de stamgroep en aan de stamgroep zelf. We communiceren open en eerlijk met de ouders. Elk kind heeft een pedagogisch medewerker die mentor van het kind en de ouders is. Bij de andere pedagogisch medewerkers kunnen de ouders natuurlijk ook met al hun vragen terecht.

In de Dagopvang bij de Ieniemienies, de Boefies, Ratjetoe, Kiekeboe en 't Drakenest handelen we als volgt:

- Een pedagogisch medewerker van de stamgroep (de mentor van het kind) nodigt de ouders en het kind vóór de plaatsing uit voor het intakegesprek.
- Het intakegesprek wordt op een zo rustig mogelijk tijdstip gepland.
- De ouders en het kind worden op een vriendelijke en uitnodigende manier door de pedagogisch medewerker in de stamgroep ontvangen.
- We willen de ouders en het kind de tijd geven een indruk te krijgen van de situatie in de stamgroep en als de ouders het op prijs stellen geven we een rondleiding door het gebouw.
- Het kind mag voor de plaatsing 1 of 2 keer komen oefenen: 1 keer samen met de ouders en 1 keer alleen. Om te starten niet een hele morgen maar een aantal uurtjes en er wordt een moment van eten en slapen (volgens het protocol Veilig Slapen) ingepland. Tijdens het oefenen laten we het kind na 08.30 uur komen zodat we in alle rust de ouders en het kind kunnen ontvangen.
- We geven informatie over het reilen en zeilen in de stamgroep en proberen alle vragen van de ouders te beantwoorden.
- Na acht weken nodigen we de ouders voor het 8-weken-gesprek uit en evalueren we met de ouders hoe de opvang en het contact met het kind en de ouders verloopt. Dit gesprek vindt buiten de stamgroep op een rustige plek plaats.

We letten extra op nieuwe kinderen om het kind te leren kennen en om de ouders informatie te kunnen geven over het welbevinden van hun kind in de stamgroep. Tijdens de breng- en haaltijd maken we een praatje met de ouders en luisteren goed naar hun vragen en opmerkingen. Als b.v. het eten of het slapen niet goed verloopt dan vragen we aan de ouders hoe dit thuis is en proberen het dan op elkaar af te stemmen. Ook als de ouders niets vragen dan nemen we zelf het initiatief om over hun kind te vertellen. We laten ouders weten dat ze altijd naar de stamgroep kunnen bellen en vragen kunnen stellen.

Tijdens de wenperiode geven we individuele aandacht aan het kind zodat het kind zich veilig en vertrouwd bij ons kan gaan voelen. We observeren het kind.

We benoemen duidelijk naar het kind toe wat er steeds gaat gebeuren. Oudere kinderen kunnen het hele kindercentrum gaan verkennen. Met dreumesen en peuters die voor het eerst komen doen we namenspelletjes in de stamgroep, zodat het nieuwe kind de anderen leert kennen en andersom de andere kinderen het nieuwe kind leren kennen.

De ouders worden geïnformeerd over de dagindeling en de afspraken in de stamgroep. Tijdens het intakegesprek krijgen de ouders een lijst mee met informatie van spullen die ze voor hun kind mee naar het kindercentrum moeten nemen, het kind krijgt een eigen schrift (tot 1½ jaar) en er worden afspraken gemaakt over het voedingsschema (bij baby's) en het slaapritme. Tijdens de breng- en haaltijden kan er informatie uitgewisseld

worden en er kan altijd een afspraak gemaakt worden om iets uitgebreider te bespreken of om vragen te stellen. Minimaal 1 keer per jaar rond de verjaardag van het kind worden ouders voor het jaarlijks gesprek uitgenodigd door de mentor van het kind. Onderwerpen tijdens dit gesprek zijn onder andere de ontwikkeling van het kind, de omgang met het kind en eet- en slaapgewoontes van het kind in het kindercentrum. Ouders geven door hoe zij te bereiken zijn als hun kind in de opvang is zodat wij hun altijd kunnen bereiken als dat nodig is.

Wij ondersteunen de ouders tijdens het wennen. Het wennen van een kind bekijken we individueel, ieder kind is hier anders in. Wat we belangrijk vinden is dat het afscheid van de ouders duidelijk en kort is. We hebben aandacht voor kinderen en/of ouders waarbij we zien dat het afscheid nemen moeilijk is. Dan gaan we met de ouders in gesprek of geven tips voor het afscheid nemen.

Als kinderen na enige tijd toch moeite hebben met afscheid nemen dan gaan we in gesprek met de ouders om samen te kijken waar dit vandaan zou kunnen komen.

We willen dat de ouders en het kind zich welkom en op hun gemak voelen. Onze houding is vriendelijk, open en belangstellend. Zo nodig nemen we het kind van de ouders over. We letten tevens op de andere kinderen en betrekken ze eventueel bij de ouders en het kind. We gaan daarna door met de werkzaamheden in de stamgroep, vertellen erbij en laten het een en ander zien. Met het kind dat moet wennen doen we hetzelfde als met de andere kinderen. Als de ouder weg wil gaan dan nemen we samen met het kind afscheid: dit hoeft niet altijd uitgebreid te zijn (met zwaaien bij het raam) en lang te duren, alleen een kus en dag zeggen is vaak voldoende. De ouders moeten er een goed gevoel bij hebben hun kind in onze handen achter te laten. Als een ouder ongerust de deur uitgaat dan voelt een kind dit feilloos aan.

In het teamoverleg worden het intakegesprek, de eerste indruk die we van het kind en de ouders hebben en de wijze waarop we ouders en kind benaderen besproken. Kinderen die om wat voor reden dan ook extra aandacht nodig hebben worden besproken, zodat elke pedagogisch medewerker op dezelfde manier met het kind omgaat. Tijdens het werken wordt regelmatig besproken hoe het met het kind gaat dat aan het wennen is. Ook bespreken we hoe het contact met de ouders verloopt. Mochten er in de wenperiode signalen zijn die aanleiding geven tot zorgen, dan worden deze binnen het team tijdens een teamoverleg besproken en tijdens een gesprek met ouders gedeeld.

In speelleergroep 't Kwetternest handelen we als volgt:

Bij elk kind gaan we bewust om met de wenperiode. We vinden het belangrijk dat een kind snel vertrouwen krijgt in de pedagogisch medewerkers en de vrijwilligers. We ondersteunen het kind zijn eigen plek in de groep te vinden.

Voor dat het kind naar de speelleergroep komt vindt er een intakegesprek met de ouders plaats.

Als de peuter de eerste keer naar de speelleergroep komt, dan laten we het kind een kwartier later dan de anderen komen. We laten de ouders even samen spelen met hun kind en duidelijk afscheid nemen.

Tijdens het wennen proberen we spelenderwijs met het kind in contact te komen. We bieden aan, dringen niet op. We benoemen wat we zien en het kind mag aangeven wat het wil. We stellen ons liefdevol en uitnodigend op.

Ouders mogen de eerste keren zeker even wat langer blijven als dit nodig mocht zijn. Het kind mag als dit nodig mocht zijn ook tijdelijk een knuffel meenemen.

In de beginperiode zullen de pedagogisch medewerkers en vrijwilligers extra letten op het nieuwe kind door activiteiten, regels en afspraken zoals bijvoorbeeld wij gaan in de kring, wij gaan opruimen extra aan het nieuwe kind persoonlijk nog eens te noemen en uit te leggen. We hebben dagritmefoto's in de groep en die benoemen we nog eens extra aan het nieuwe kind.

We wijzen ouders er op dat ze duidelijk afscheid van hun kind mogen nemen. Ook als hun kind huilt dat ze dan toch op een gegeven moment moeten gaan. We zullen het kind als het dit wil bij ons nemen en troosten en zijn of haar gevoel proberen te benoemen. We nemen het kind en zijn gevoel serieus. We proberen het af te leiden met

spelmateriaal of we roepen andere kinderen er bij die mogelijk voor afleiding zorgen. Sommige kinderen willen even met rust gelaten worden, dit mag ook. We zullen dan wel op momenten contact proberen te maken om het kind bij de groep en de activiteit te betrekken of door naar het kind toe te gaan of door het spelmateriaal aan te bieden. Door het uit te nodigen en er voor het kind te zijn. We benoemen altijd dat papa of mama het weer komt ophalen.

Mocht het wennen echt niet lukken, nadat we van alles hebben geprobeerd dan kunnen we besluiten om de ouders te bellen om het kind eerder op te komen halen.

Afhankelijk van de situatie kunnen we in overleg met de ouders besluiten om andere afspraken te maken bijvoorbeeld om het kind eerder te komen halen of om het kind later te brengen. Misschien ook wel om nog even te wachten met het kind naar de speelleergroep te brengen. Ons handelen stemmen we zoveel mogelijk af op het individuele kind en zijn ouders.

We bieden ouders altijd de mogelijkheid om ons tussendoor te bellen om te vragen hoe het gaat en anders kunnen wij de ouders bellen om hen te informeren.

In de beginperiode bespreken we bij het ophalen met de ouders hoe de ochtend voor het kind is verlopen.

Brengen/halen buiten de groep

De ouders brengen hun kinderen tot aan de buitendeur van 't Kwetternest.

Een pedagogisch medewerker begroet de ouder en het kind aan de deur en nodigt het kind uit om binnen te komen. Ouders en pedagogisch medewerkers kunnen kort informatie met elkaar uitwisselen. Vervolgens kunnen de ouders afscheid nemen. Als het nodig is dan ondersteunen we de ouder en het kind bij het afscheid nemen.

We vinden het vooral voor de jonge peuters erg belangrijk dat zorgvuldig met het afscheid nemen wordt omgegaan. Kinderen moeten weten wanneer hun ouder er nog wel is en wanneer niet. Het is belangrijk dat de ouder duidelijk afscheid neemt en vervolgens weggaat.

Er is geen in- en uitloop van ouders en dat brengt rust in de groep. De pedagogisch medewerker ondersteunt het kind in het naar binnen komen en stimuleert de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van het kind bij de jas en tas ophangen en om vervolgens te gaan spelen.

Kinderen en pedagogisch medewerkers kunnen meteen met het ochtendprogramma starten.

Kinderen kunnen zich alleen veilig en vertrouwd voelen als ze weten dat ze ook weer opgehaald worden. Door middel van fotokaarten wordt de ochtendindeling aangegeven. Aan het einde van de ochtend komen de ouders hun peuter weer ophalen. Om hier alle aandacht aan te kunnen geven, zorgen we er voor dat rond dit tijdstip alle activiteiten zijn afgerond.

We stimuleren de zelfstandigheid en zelfredzaamheid door de kinderen zelf hun jas aan te laten trekken en hun tas te pakken. We zien dat kinderen ook elkaar helpen. Vervolgens wachten we samen met de kinderen en kijken wanneer hun ouder arriveert om het op te halen.

De ouders wachten buiten aan de poort van de speelplaats. De pedagogisch medewerker roept het kind waarvan de ouder is gearriveerd en neemt het mee naar de ouder. Ouders en pedagogisch medewerker kunnen kort met elkaar informatie uitwisselen. Vervolgens nemen we afscheid van de ouder en het kind.

Als er bij het brengen of halen van het kind noodzakelijk meer informatie uitgewisseld moet worden, dan nemen we de ouder even apart.

Ook kan er altijd een afspraak gemaakt worden om uitgebreider met elkaar in gesprek te gaan.

Het wennen van de ene groep naar de andere groep.

In de dagopvang van Kiekeboe (locatie 't Roversnest) en 't Drakenest (locatie 't Drakenest) blijven de kinderen van 0-4 jaar in dezelfde stamgroep (verticale groep). Kinderen van 2-4 jaar bij speelleergroep 't Kwetternest (locatie Meander) blijven in dezelfde stamgroep.

In de dagopvang van locatie Meander verblijven kinderen van 0-3 jaar bij de Ieniemienies en de Boefies en kinderen van 2-4 jaar bij Ratjetoe (horizontale groepen). Kinderen vanaf 2 jaar kunnen doorstromen van de Ieniemienies en de Boefies naar Ratjetoe. Een andere stamgroep voor de kinderen betekent: andere kinderen, andere pedagogisch medewerkers, andere groepsruimten.

We laten kinderen, ouders en pedagogisch medewerkers hier aan wennen:

- De mentor van het kind bespreekt de ontwikkeling en functioneren van het kind met de toekomstige mentor.
- De kindgegevens gaan over van de klapper bij de Ieniemienies en de Boefies naar de klapper bij Ratjetoe en eventuele bijzonderheden worden genoteerd.
- Het kind wordt op de overgang voorbereid en gaat een aantal keren oefenen in de andere stamgroep. Het wennen geven we vorm vanuit de individuele behoefte van het kind.
- De mentoren evalueren het oefenen.
- Ouders worden geïnformeerd dat hun kind gaat oefenen en er wordt met hun besproken hoe het oefenen verloopt.
- Er wordt een datum gekozen waarop het kind daadwerkelijk doorstroomt naar de andere stamgroep.

Kinderen kunnen doorstromen van de dagopvang naar de buitenschoolse opvang. Het wennen ziet er dan als volgt uit:

- De pedagogisch medewerker van de BSO (mentor van het kind) neemt contact op met de ouders voor een intakegesprek.
- De mentor van de dagopvang van het kind en de mentor van de BSO bespreken de ontwikkeling en het functioneren van het kind. De ouders worden van te voren over dit gesprek geïnformeerd.
- Het kind wordt op de overgang naar de BSO voorbereid, gaat kennismaken en een aantal keren oefenen in de BSO.
- Ouders worden geïnformeerd dat hun kind gaat oefenen en er wordt met hun besproken hoe het oefenen verloopt.
- Op het moment dat het kind naar de basisschool gaat, stroomt het door naar de BSO.
- Een kopie van de eindoverdracht voor de basisschool komt bij de kindgegevens in de BSO (met toestemming van ouders).

Ons pedagogisch handelen (0-4 jaar):

Wij willen uitgaan van wat een kind kan op dit moment, maar ook van wat het binnenkort zal kunnen. Een kind moet zelf ontdekken en ervaring opdoen. Met ondersteuning en aanmoediging van een volwassene kan een kind zich optimaal ontwikkelen.

Onze pedagogisch visie, visie op kwaliteit en de pedagogische basisdoelen zijn vertaald in ons pedagogisch handelen en ons aanbod vanuit de volgende basis interactievaardigheden:

Emotionele ondersteuning:

Oog hebben voor de signalen van een kind, deze goed interpreteren en hierop positief reageren (sensitieve responsiviteit).

Een eerste voorwaarde voor het welbevinden en de ontwikkeling van een kind is dat het zich veilig en geborgen voelt. Wij kunnen hiervoor zorgen door emotionele ondersteuning te bieden: een relatie opbouwen waarin het kind zich veilig voelt, betrokkenheid laten merken bij wat het kind beleeft en ervaart, er voor zorgen dat het kind gedurende de dag regelmatig emotioneel kan bijtanken.

Als we een kind goed emotioneel ondersteunen, dan roept het bij het kind het gevoel op: "bij deze persoon kan ik terecht, deze persoon begrijpt me, deze persoon neemt me serieus en vindt me de moeite waard."

Respect voor de autonomie:

Een kind serieus nemen en de kans geven om zelf dingen te doen.

Als een kind zich veilig voelt gaat het op verkenning uit. Het kan zijn aandacht onbezorgd richten op onderzoeken, spelen en oefenen. Wij vinden het belangrijk dat het kind daar zo veel mogelijk ruimte voor krijgt. Respect hebben voor de autonomie van een kind betekent voor ons: de eigenheid van ieder kind respecteren en accepteren, het kind met respect verzorgen, het kind genoeg tijd geven om te reageren, het kind zo veel mogelijk zelf laten proberen. Wanneer een kind geboeid aan het spelen is, is het niet nodig om onmiddellijk mee te gaan spelen. We blijven dan goed naar het kind kijken en verstoren het spel van het kind niet. We geven de kinderen de ruimte om actief dingen zelf te proberen met respect voor eigen ideeën en oplossingen.

Structuur en continuïteit:

Het kind houvast geven door regelmaat.

Een kind heeft te maken met veel nieuwe indrukken en ervaringen. Om zich veilig te voelen en dingen te durven ondernemen, zijn houvast en duidelijkheid belangrijk. Wij kunnen dat bieden door te zorgen voor structuur en continuïteit: we zorgen er voor dat de overgangen voor een kind zo soepel mogelijk verlopen, bieden houvast door vaste gewoonten, rituelen en ritmen, door duidelijk en consequent te zijn. We willen kinderen duidelijk maken wat er van hen wordt verwacht en er tevens voor zorgen dat ze zich daar aan kunnen houden. Als kinderen weten waar ze aan toe zijn en kunnen overzien wat van hen wordt verwacht, zal dat bijdragen aan hun gevoel van veiligheid.

Zeggen wat je doet, benoemen wat je ziet:

Kinderen zijn gevoelig voor taal. Door gebruik van taal kunnen we ons eigen gedrag en het gedrag van anderen voor het kind voorspelbaar maken en tegelijkertijd de taalontwikkeling ondersteunen. Zeggen wat we doen, benoemen wat we zien: we praten veel en rustig tegen het kind over wat we doen en wat we zien en wachten geduldig op antwoord of reactie van het kind.

Door met woorden te benoemen wat we doen of door te benoemen wat het kind doet, leert een kind spelenderwijs betekenissen. We verplaatsen ons in het kind, diens perspectief, gemoedstoestand en benoemen, verwoorden en bespreken dit met het kind.

Ontwikkelingsstimulering:

Ondersteun het kind in zijn ontwikkelingsfase.

Kinderen worden uitgedaagd en gestimuleerd door nieuwe mogelijkheden in spel of activiteiten van buitenaf. Het is onze taak om deze uitdaging en stimulering aan te bieden op een manier die behapbaar en passend is voor het kind op dat moment in zijn ontwikkeling. We kijken heel goed naar een kind om te ontdekken wat de volgende

stappen in zijn ontwikkeling zijn, volgend op de fase waarin het kind zich bevindt en sluiten aan op wat het kind al kan en wat het interesseert.

Het begeleiden van interacties:

We bieden en ondersteunen één op één interacties tussen het kind en de pedagogisch medewerker en we begeleiden en stimuleren de interacties tussen kinderen onderling. De groep is een plek om plezier en ervaringen op te doen in sociale contacten. Het is de basis voor samenspel. Wij brengen het kind in contact met andere kinderen en begeleiden dit contact positief: we merken interacties op, benoemen en ondersteunen deze. We hebben oog en oor voor individuele kinderen en voor de dynamiek van de gehele groep, voor het welbevinden van elk kind en het groepsklimaat.

We werken vanuit een sensitieve houding aan ontwikkelingsstimulering, bieden structuur met respect voor de autonomie en werken pratend en uitleggend aan de begeleiding van de interacties tussen de pedagogisch medewerker en het kind en aan de interacties tussen kinderen.

Werken met baby's

Ons pedagogisch handelen naar baby's wordt vormgegeven vanuit Werken met baby's en Emmi Pikler.

Elke baby heeft een natuurlijke drang om zich te ontwikkelen.

Baby's hebben twee belangrijke behoeften: de behoefte aan veiligheid, geborgenheid en de behoefte de wereld om hen heen te leren kennen.

Hoe kunnen we baby's de ondersteuning en uitdaging bieden die ze nodig hebben om zich veilig en prettig te voelen en om zich goed te ontwikkelen?

We maken de communicatie rond: de pedagogisch medewerker wendt zich tot de baby, maakt contact, vertelt haar wat ze ziet en denkt en sluit het contact af. Aanwezig zijn bij wat de baby ziet en hoort en bij wat we met de baby doen verhoogt de kwaliteit van het contact. Het helpt ons om goed zicht te krijgen op wie dit kind is, wat het nodig heeft en waar zijn mogelijkheden, voorkeuren en talenten liggen. Een van de belangrijkste voorwaarden daarbij is dat we ons bewust zijn van onze eigen gevoelens, behoeften, indrukken en gedachten, niet alleen ten aanzien van de baby's, ook ten aanzien van onszelf.

Contact maken met baby's begint bij goed kijken en luisteren. Door te kijken en te luisteren komen we er achter wat de baby ons wil vertellen of wat hij aan ons vraagt. Alleen door goed te kijken en te luisteren zijn we in staat om goed te reageren op het gedrag van de baby en hem te ondersteunen en uit te dagen tot verdere activiteiten die het kind een prettig gevoel geven en die bijdragen aan zijn ontwikkeling.

Door goed op te letten en aandacht te hebben voor wat er gebeurt kunnen we beter zien waar de baby's mee bezig zijn. Wat trekt hun aandacht? Wanneer zijn ze op zoek naar contact? Wanneer zijn ze lekker bezig of wanneer vinden twee kinderen elkaar heel interessant? Observatie van wat kinderen doen, waar ze mee bezig zijn en wat ze zich eigen maken is voor het werken met baby's uitermate belangrijk. Door te observeren krijgen we een idee waar de interesses van de baby naar uit gaan.

We zien dat baby's in hun eigen tempo de grote ontwikkelingsstappen in het eerste jaar doorlopen en dat er allerlei tussenstapjes zijn: we zien aankomen dat een kind leert omrollen of voordat een baby leert kruipen hij eerst leert om op handen en knieën te zitten, zonder dat daar direct beweging in komt. Ook kunnen we individuele verschillen veel bewuster zien.

De kwaliteit van het spel dat kinderen laten zien is af te meten aan de aandacht waarmee ze spelen en met andere mensen bezig kunnen zijn. Baby's kunnen intens genieten van het maken van bewegingen. Zowel het bewegen van hun hele lichaam als het verfijnde bewegingsspel met de handen (betasten, pakken, loslaten, schudden, overpakken van voorwerpen) vinden baby's prachtig. Geluiden en klanken beluisteren, smaken proeven, uiteenlopende materialen voelen (met de handen, lippen, tong): het zijn activiteiten waarmee baby's zichzelf goed kunnen vermaken zonder dat er steeds iemand bij hoeft te zitten om hen te stimuleren.

Door goed te kijken wat de kinderen doen en hoe ze reageren op bepaalde veranderingen in de ruimte of op bepaalde materialen vormen we een steeds helderder beeld van ieder kind dat we observeren. Hierdoor krijgen we ook concrete ideeën voor speelgoed, materialen inrichting van de ruimtes, dagritmes of routines.

We gaan ons meer inleven in de baby en kunnen aan anderen, bijvoorbeeld de ouders of andere pedagogisch medewerkers laten zien wat een baby meemaakt, bezighoudt of ontdekt heeft.

Als we goed kijken en luisteren, krijgen we steeds meer oog voor het unieke van elk kind. Er zijn geen twee kinderen hetzelfde. Om goed te kunnen inspelen op ieder kind en hem te ondersteunen in zijn ontwikkeling is het belangrijk ons eigen gedrag af te stemmen op zijn unieke eigenschappen.

Door ons steeds open te stellen voor wat een baby bezighoudt en hoe hij reageert, krijgen we langzaam een beeld van de baby als persoon. We vormen ons een beeld van de specifieke voorkeuren, afkeren, talenten en persoonlijkheidstrekken van de baby. Doordat we weten hoe het kind eerder reageerde op bepaalde gebeurtenissen, vormen

we verwachtingen en kunnen speelgoed en ervaringsmogelijkheden aanreiken die goed bij het kind passen.

Het opbouwen van een relatie met de baby bestaat uit het een vertrouwde en veilige persoon worden van die baby en op de juiste momenten betrokkenheid en steun laten blijken, ook dat we de baby als persoon steeds meer gaan begrijpen en waarderen. De manier waarop we baby's tijdens contactmomenten begeleiden is belangrijk voor de ontwikkeling van hun zelfvertrouwen, voor hun sociale en emotionele ontwikkeling, voor hun taalontwikkeling en voor de ontwikkeling van hun kennis over de wereld om hen heen.

Emotionele ondersteuning:

Bij het bieden van emotionele ondersteuning aan baby's komt het er vooral op aan een gevoelig oog en oor te trainen voor de non-verbale communicatiesignalen die een baby met zijn gedrag geeft. Vervolgens is het van belang om uit te vinden wat we kunnen doen om de baby te geven wat hij nodig heeft om zich veilig en begrepen te voelen. Dit doen we door in het lichamelijke contact met oogcontact en stemgebruik goed aan te sluiten bij bewegingen, tempo en expressies van de baby. Door een baby zoveel mogelijk de gelegenheid te geven nabijheid te ervaren zolang hij dat fijn vindt en nodig heeft en door hem aandacht te geven op momenten dat hij daarom vraagt, worden we een betrouwbaar persoon voor hem. Het kind leert dat we er voor hem zijn als het behoefte heeft aan contact.

We geven betekenis aan het gedrag van het kind. We zien wat de baby "zegt" met zijn gezichtsexpressie en lichaamstaal en we geven daarop een passend antwoord. Dit maakt de wereld voorspelbaar en veilig voor een baby. We spiegelen bewust het babygedrag: we laten in onze woorden en gedrag merken dat we hebben gezien hoe de baby zich voelt. Hiermee laten we blijken dat de baby mag zijn wie hij is.

Een volgende stap is communiceren over wat we zagen, hoorden of te weten kwamen. Dat geeft het kind houvast: de pedagogisch medewerker heeft er woorden voor en begrijpt blijkbaar wat er aan de hand is.

In de groep is het onmogelijk om met alle baby's voortdurend in contact te zijn. Voor de ontwikkeling van een veilig gevoel bij de baby is dat ook niet nodig. De momenten waarop een baby met zichzelf en zijn omgeving bezig is geeft ze de gelegenheid te leren omgaan met emoties en de ervaring zelf een oplossing te kunnen vinden. Dit ondersteunt het zelfvertrouwen. Voorwaarde is wel dat we na een tijdje weer kijken bij het kind.

Waar het op aankomt is dat we er geregeld en vooral ook op de juiste momenten voor het kind zijn. Baby's kunnen best een tijdje zelfstandig vooruit, zeker wanneer ze weten dat ze bij ons terecht kunnen als dat nodig is. Als we niet meteen op hen kunnen reageren dan is het belangrijk om het kind te laten weten dat we het opgemerkt hebben.

Als baby's gaan huilen is er altijd wat aan de hand. De context waarin een baby huilt kan ons vaak al veel vertellen over het ongemak: vermoeidheid, pijn, honger of welk ander vervelend gevoel ook. Wanneer we niet direct kunnen achterhalen wat er aan scheelt of waarom de baby onze nabijheid nodig heeft, blijven we bij het verdriet van het kind. Iedereen kan er behoorlijk onrustig van worden als een baby niet stopt met huilen. Op zo'n moment kan het goed zijn om te bedenken dat huilen ook een manier is om spanning te ontladen. Door een baby te laten uithuilen en bij "zijn ellende" aanwezig te blijven bieden we emotionele steun.

Blijft het huilen aanhouden hoewel het de baby fysiek goed gaat, dan handelen we als volgt:

- We laten een huilende baby nooit alleen,
- We proberen niet om het huilen te laten stoppen (met speen of fles of door het af te leiden),
- We geven de baby aandacht en accepteren het huilen.

We blijven goed contact houden met de huilende baby en bieden ruimte voor zijn emoties door te verwoorden wat we zien en ervaren.

We proberen onze eigen rust zo veel mogelijk te bewaren. We proberen zelf goed te ontspannen als we een huilende baby bij ons nemen. Onze fysieke rust kan de baby helpen om zelf zijn rust ook weer te vinden.

We kunnen overleggen met collega's wat te doen. In het contact met de ouders maken we afspraken over de omgang met het huilen.

Respect voor de autonomie:

We tonen respect voor de eigenheid en autonomie van de baby. We drukken in ons gedrag uit dat ieder kind een uniek persoon is die we met zorg en respect behandelen. Dit heeft te maken met hoe we met baby's omgaan, hun eigen inbreng en intentie respecteren, contact met hun maken en hen verzorgen.

Respect voor de autonomie van het kind betekent ook dat we het kind zo veel mogelijk de kans geven om zelf allerlei dingen te ontdekken. Wanneer een kind geboeid speelt is het niet nodig dat we onmiddellijk mee gaan spelen. We gaan goed naar het kind kijken en zijn gedrag niet verstoren. Door dingen zelf te doen ontwikkelt het kind

zelfvertrouwen in eigen kunnen, wat erg belangrijk is voor zijn verdere ontwikkeling. Baby's grijpen al hun kansen aan om zelf hun gedrag en hun contact met anderen te sturen. Bijvoorbeeld door te kijken en weg te kijken.

In direct contact kunnen we een baby op een intensieve manier met respect benaderen. Onze handen zijn daarbij heel belangrijk.

In de manier waarop we een baby oppakken en vasthouden kunnen we zowel steun als bewegingsvrijheid bieden. Door beweging van armen, handen, benen en voeten toe te laten geven we een baby de mogelijkheid zelfstandig op onze toenadering te reageren. Als we een baby aanraken bij het verschonen, wassen of aankleden kunnen onze handen meebewegen met de bewegingen die de baby zelf al kan maken. Ondertussen houden we met onze stem contact met de baby door te vertellen wat we doen en wat er komen gaat. Als we rustig laten merken wat we willen, vertellen wat de bedoeling is en de baby uitnodigen, geven baby's over het algemeen makkelijk mee. Baby's genieten van de dingen die ze zelf tot stand brengen.

Structuur en continuïteit:

We bouwen samen met de kinderen een ritme op dat past binnen de mogelijkheden van de groep en sluiten tegelijk aan bij de behoefte van de kinderen. We kijken vooral goed naar het kind.

Voor het welbevinden van het kind en voor het ontwikkelen van vertrouwen in de wereld zijn houvast en voorspelbaarheid van groot belang.

Een voorspelbaar dagpatroon met rustige overgangen gedurende de dag en zo min mogelijk onverwachte hectische momenten zijn belangrijk voor de baby's. Routines, gewoontes en herhalingen helpen baby's om zich te oriënteren. Het sluit aan bij de behoeften van baby's, het heeft ook invloed op hun tijdsbesef doordat steeds dezelfde gebeurtenissen en activiteiten elkaar opvolgen en afwisselen. We kunnen voor ieder kind continuïteit scheppen in de verzorgingsritmes en samen met hem een nieuw evenwicht vinden als er iets verandert in het dagprogramma. We bieden voor ieder kind een herkenbare dagindeling, zonder dat voor alle kinderen hetzelfde schema hoeft te gelden. Het doel van het bieden van structuur is helpen de wereld voor de baby's voorspelbaar te maken: door bepaalde activiteiten en handelingen volgens een vaste volgorde steeds weer te herhalen leren baby's wat ze kunnen verwachten.

Structuur bieden we ook door baby's te betrekken in de omgangsregels. Welk gedrag moedigen we aan en welk gedrag vinden we ongewenst en willen we het liefste voorkomen. Door goed- of afkeurend te reageren op kinderen stellen we normen: zo doe je dat wel en zo doe je dat niet. We reageren steeds hetzelfde op vergelijkbare voorvallen. Kinderen leren wat wel en niet mag.

Zeggen wat je doet, benoemen wat je ziet:

Door met woorden te benoemen wat we doen of wat de baby doet leert een baby betekenissen spelenderwijs. Geleidelijk leert het verbanden te leggen tussen taaluitingen, gebeurtenissen, namen en voorwerpen.

Ook non-verbale aspecten zoals toonhoogte, stemgebruik, intonatie, mimiek en gebaren bieden houvast bij het ontcijferen van boodschappen.

We helpen de wereld meer voorspelbaar te maken door te zorgen dat wat we zeggen klopt met dat wat we doen.

Een baby spreekt nog niet met woorden, maar door te stoppen met huilen, het hoofd te draaien, ons ademloos aan te kijken of andere gedragingen en gebaren. De leeftijd van de baby maakt hierbij niet uit, de tijd die we een baby gunnen om te reageren wel. Met de manier waarop we praten laten we een baby weten hoe we ons voelen en wat we vinden van wat er gaande is.

Stimuleren van de ontwikkeling:

We dagen de baby's uit om een stapje verder te gaan in hun motorische en emotionele ontwikkeling, hun taalontwikkeling en creativiteit. We kunnen dat bijvoorbeeld doen door de aandacht van de kinderen op bepaalde activiteiten te richten of nieuwe mogelijkheden van bekend spel materiaal te laten zien. We stemmen deze stimulering goed af op de aandacht en het begripsniveau van de kinderen. We gaan net een stapje verder dan wat de baby kan zonder onze hulp (zone van naaste ontwikkeling). Dit vraagt inzicht en sensitiviteit van ons. We kijken heel goed naar baby's om te ontdekken waar de volgende stapjes in hun ontwikkeling liggen.

Met passende stimulering gaan we niet te ver af van de fase waarin de baby is, sluiten aan bij wat de baby goed aankan en wat hem interesseert. Door baby's bewust spelactiviteiten aan te bieden ondersteunen we hun ontwikkeling.

Juist de verzorgingsmomenten kunnen we gebruiken om baby's bewust aan te moedigen in hun ontwikkeling.

Ontwikkelingsstimulering houdt ook in dat we voorkomen dat baby's overprikkeld worden. Met te vroeg en te veel aansturen op "presteren" in de baby- en peutertijd lopen we het risico dat kinderen hun nieuwsgierigheid en hun vermogen om zelf te ontdekken verliezen.

Begeleiden van interacties:

We werken met groepen kinderen. Hierdoor willen we oog hebben voor de interacties tussen de baby's onderling of tussen de baby en andere kinderen van de groep. In deze contacten doen kinderen allerlei ervaringen op die van invloed zijn op hun welbevinden en ontwikkeling. Bij het begeleiden gaat het vooral om het bevorderen van positieve interacties tussen kinderen: het opmerken en belonen ervan en het scheppen van mogelijkheden om ze te laten ontstaan. We willen negatieve interactie voorkomen of snel stoppen.

We kunnen van de sociale belangstelling van baby's gebruikmaken door ze met andere kinderen in contact te brengen en dat contact soms te begeleiden. We maken baby's attent op hun eigen reacties. We volgen vooral ook het contact dat spontaan tussen kinderen tot stand komt: we kunnen hier veel van leren over de belangstelling van de kinderen in onze groep.

Door kinderen zowel te helpen in elkaars nabijheid verder te spelen als ieder de ruimte te geven creëren we een sfeer waarin ze op een prettige manier samen kunnen zijn. Het ondersteunen en benoemen van de relaties die tussen kinderen ontstaan is van belang voor hun sociale ontwikkeling. Sociale contacten tussen kinderen kunnen we helpen structureren. Het is belangrijk om positieve contacten tussen baby's te benadrukken en kinderen de gelegenheid te geven "lief" te zijn voor een ander.

We willen aandachtig werken. We willen aandacht hebben voor iedere baby, goed naar hem kijken en luisteren, ons inleven in de dingen die we doen goed op hem afstemmen. Vaak is dat moeilijk in een groep waar tegelijkertijd van alles gebeurt. We zijn ons bewust van onze indrukken en dat we kunnen beslissen ze wel of niet te benoemen in het contact met een kind. Met aandacht aanwezig zijn kan ook betekenen op bepaalde momenten juist geen contact te maken, terwijl we wel goed zien wat er gebeurt. Het individuele contact met iedere baby en het aandachtig samen bezig zijn vormen ons uitgangspunt.

Van baby naar peuter

We kijken naar de vraag en behoefte van het kind en stemmen ons handelen daarop af. We communiceren in begrijpelijke taal, op een vriendelijke toon, met korte zinnen en gaan op de hoogte van het kind zitten of staan.

We vinden het belangrijk dat het kind plezier heeft tijdens de opvang. We dagen het kind uit om samen te stoeien en grapjes uit te halen. Een kind mag ondeugend zijn. We letten erop dat we het kind uitdagen op een manier die het kind prettig vindt, dit kan dus bij elk kind anders zijn. We beschermen het kind door in te gaan op emoties van het kind, tijd te nemen voor het kind en het kind eventueel apart te nemen. We bevestigen dat het kind zijn gevoelens mag hebben en deze mag uiten. We proberen ons in het kind in te leven met de bedoeling op het kind in te kunnen spelen. Het voordeel is dat vaste pedagogisch medewerkers *hun* kinderen kennen en er vertrouwd mee zijn. Daardoor kunnen we persoonlijke ervaringen en emoties van het kind inschatten en begrijpen. We zijn daarbij ook alert op kinderen die niet zelf op de voorgrond staan of aandacht opeisen. We proberen aan te voelen wanneer het kind aandacht nodig heeft en wanneer juist niet.

We zien het kind vanuit een totaalbeeld: we sluiten aan op de aard en het gedrag van het kind. Kijken of het kind lekker in zijn vel zit. We laten het kind zijn wie het is en proberen vanuit dat perspectief het kind verder te stimuleren in zijn ontwikkeling. We benoemen wat we zien (lichaamstaal) of horen of denken te zien of te horen bij het kind. We reageren altijd met respect. We willen kinderen stimuleren in hun ontwikkeling zonder daarbij te pushen of te forceren. We geven elk kind de ruimte om zelf initiatieven te nemen en wij spelen daar weer op in.

De pedagogisch medewerker zorgt er voor dat de kinderen zich op hun gemak en zich veilig voelen. Er worden activiteiten gedaan die gericht zijn op samenspel zoals het goedemorgen-lied, waarmee de kinderen de namen van elkaar leren kennen en allemaal aan de beurt komen. Als er een vriendschap tussen kinderen ontstaat dan stimuleren we dit door ze b.v. samen activiteitjes te laten doen.

Als er conflicten tussen de kinderen ontstaan dan zullen we proberen om de kinderen dit zelf op te laten lossen. De pedagogisch medewerker kan het kind, de kinderen hier in ondersteunen. Het zelf leren oplossen staat centraal. Zo nodig zullen we corrigerend handelen.

Uitgangspunt is om het kind positief te benaderen, te benoemen wat het kind goed doet en gewenst gedrag benadrukken. We willen negatief gedrag op een rustige manier corrigeren en soms negeren. Door het gedrag te negeren krijgt het kind geen negatieve aandacht en het kind stopt vaak met het negatieve gedrag. Wij willen aangeven wat wel kan, bijvoorbeeld "binnen doen we lopen", "de stoel is om op te zitten" in plaats van "niet rennen binnen" en "je mag niet op de stoel staan". Dan komt het kind te weten wat er van hem verwacht wordt. Het is belangrijk om het gedrag van het kind te veranderen en met respect voor het kind als persoon.

We vinden het belangrijk dat iedereen op een respectvolle manier met elkaar omgaat.

We hebben regels over hoe we met elkaar willen omgaan, bijvoorbeeld tijdens activiteiten, vrij spelen, het eten en drinken en naar het toilet gaan.

Conflicten worden opgepakt met de kinderen, eventueel onder begeleiding van een pedagogisch medewerker.

We zijn ons bewust van onze eigen normen en waarden en samen met het team spreken we de normen en waarden voor de groep en de organisatie af.

Wij communiceren in het dialect en in het Nederlands. Tegen kinderen die Nederlands spreken, spreken we Nederlands terug. Tijdens het intakegesprek wordt aan ouders die Nederlands spreken gevraagd in welke taal we met hun kind kunnen praten.

We vertellen en benoemen altijd van tevoren wat we gaan doen, tegen een kind individueel en ook in groepsverband. Op deze manier weet een kind wat er gaat gebeuren. We vinden het belangrijk dat we tijdens de communicatie een kind aankijken,

oogcontact maken, luisteren naar het kind en reageren (met humor) op het kind. Net zo belangrijk vinden wij het dat het kind ons ook aankijkt.

We geven kort en duidelijk uitleg wanneer iets wel of niet kan en welke gevolgen het kan hebben. Het ligt aan de situatie of een kind specifiek bij zijn naam genoemd wordt. We gaan naar een kind toe. Op deze manier wordt de activiteit van andere kinderen niet onderbroken en wordt de nadruk niet specifiek op *dat* kind gelegd.

We stellen de volgende eisen aan de communicatie met elkaar:

- we kijken elkaar aan;
- we luisteren naar elkaar;
- we laten elkaar uit praten;
- we praten niet door elkaar;
- we praten op kindhoogte;
- we lopen naar elkaar toe, gaan niet op grote afstand naar elkaar roepen;
- we praten op een voor het kind begrijpelijke manier.

We willen het kind een eigen plek in de stamgroep geven met alle gevoel van vertrouwdheid en veiligheid die daarbij horen.

Binnen de grenzen van wat er in de stamgroep mogelijk is, is er aandacht voor de eigen rituelen van een kind. Een kind kan leren dat het thuis anders kan zijn dan in het kindercentrum.

Tot het kind 1½ jaar is, wordt ook met behulp van een schrift uitgebreid met de ouders gecommuniceerd.

De breng- en haaltijden blijven een belangrijk moment om contact met de ouders te hebben en zaken rondom het kind te bespreken.

Het verzorgen van de kinderen:

Tijdens het verschonen en het voeden is een pedagogisch medewerker individueel met een kind bezig. Het kind krijgt de volledige aandacht.

Hoe verzorgen wij:

Juist de momenten van voeding, verschonen, naar bed brengen en uit bed halen zijn bij uitstek de momenten dat een pedagogisch medewerker met een kind individueel bezig kan zijn. Wij vinden het belangrijk om oogcontact te maken, te praten en te lachen met het kind. Hier de tijd voor nemen is onmisbaar in het contact.

We willen alle kinderen van baby tot peuter een prettig gevoel geven met het doel dat het kind zich veilig en op zijn gemak voelt en op de pedagogisch medewerker reageert: We houden er rekening mee wat het kind prettig vindt en letten op de lichaamstaal van het kind en hoe het kind reageert. We vinden non-verbaal contact net zo belangrijk als verbaal contact.

Een respectvolle manier van verschonen houdt in dat we tijdens het verzorgen vooral aandacht hebben voor het kind dat we verzorgen.

We maken een duidelijke start van het moment van verzorgen: we maken contact met het kind en vertellen dat we het willen verschonen. Wanneer het kind hier een reactie op gegeven heeft door ons aan te kijken of te lachen, pakken we het kind op en lopen rustig naar de verzorgingstafel.

Op de verzorgingstafel benoemen we alles wat we van plan zijn om te gaan doen. We letten op reacties van het kind en benoemen die ook. We laten het voorwerp dat we gaan gebruiken eerst zien (zalf, doekje, luier etc.) voor we het gebruiken. Zo weet het kind wat er gaat komen. Voorspelbaarheid en herkenning!

We reageren op de initiatieven die de kinderen laten zien tijdens het verzorgen. We benoemen wat we het kind zien doen en waar zijn aandacht naar toe gaat. Dit bevordert het zelfbewustzijn van het kind.

We volgen de initiatieven tot bewegen. We verschonen het kind in de positie die het zelf aanneemt: op de rug, op de buik of op de zij; staand wanneer een kind uit zichzelf is gaan staan. Soms verzoeken we het kind om in een bepaalde houding te blijven liggen of staan tijdens het verzorgen.

Tijdens het verzorgen is er sprake van dialoog en wordt het kind uitgenodigd om samen te werken: we vragen bijvoorbeeld "geef je hand even, want ik ga je truitje uittrekken" en we wachten tot het kind zijn arm ontspant of beweegt in onze richting al naar gelang zijn ontwikkeling. Of we zeggen bijvoorbeeld dat we zijn been in de broekspijp willen doen. We kunnen de reactie op het gezicht van het kind lezen of van het kind horen. Een kind wordt op deze manier uitgenodigd om deel te nemen aan zijn verzorging.

Voordat het kind weer gaat spelen of slapen, laten we weten dat het verzorgingsmoment is afgelopen. We vertellen waar we het kind wat we gaan doen. Op deze manier krijgen kinderen vat op de gebeurtenissen. Alle handelingen zijn voorspelbaar, het 'overkomt' ze niet.

Waar letten we op tijdens het verschonen:

We zijn er dan echt voor het kind, maken oogcontact en benoemen wat we gaan doen. We willen de zelfredzaamheid stimuleren door grotere kinderen zichzelf te laten uit- en aankleden, zelf het trapje op te laten klimmen en de zindelijkheid te trainen.

Praktisch gezien hebben we de volgende afspraken:

- Alle spullen zetten we van tevoren klaar of zijn onder handbereik zodat het kind niet alleen of met minder aandacht op de verzorgingstafel zit/ligt.
- De verzorgingstafel is schoon.
- We zorgen voor genoeg ruimte en tijd.
- We verzorgen het kind rustig en goed.
- Eventuele bijzonderheden ten aanzien van de verzorging geven we aan de ouders door.

- Indien nodig krijgt het kind zijn schone reservekleden aan.
- Het verschoonkussen wordt na iedere verschoningsbeurt met een spray schoongemaakt.
- Na iedere verschoning wassen we zelf onze handen.
- Bij dreumesen en peuters wordt de zindelijkheid getraind door ze op het potje of de wc te zetten. Daarna handen wassen.

Hoe knuffelen we met het kind:

Vuistregel: het kind moet zich op zijn gemak voelen en als het kind niet wil knuffelen dan doen we het niet.

De manier van knuffelen is ook afhankelijk van het karakter en wensen van het kind. Het ene kind vindt lichamen contact fijn, het andere kind vindt praten fijn of betreft je in zijn spel. Voor de een moet het zachtjes en bij de ander kan het niet gek genoeg zijn.

Enkele voorbeelden:

- het kind op schoot nemen of zelf door de knieën gaan en de armen om het kind heen slaan, het kind zachtjes tegen je aandrukken en zacht en lief tegen het kind praten.
- Baby's aan je linkerkant dicht tegen je aanhouden: door je hartslag worden ze rustig.
- Lekker kriebelen op de armpjes of in het nekje.
- Een kus op de wang ontvangen of op de wang geven.
- Wiegen in je armen.
- Stoei- en kietelspelletjes.

Wat vinden wij wel en niet gepast bij lichamen contact met kinderen:

Kussen: dit mag op de wang, niet op de mond. Dit in verband met de hygiëne en intimiteit (kinderen hoeven niet iedereen op de mond te kussen, wij vinden dat deze intimiteit bij de ouders hoort en niet bij de pedagogisch medewerkers). Kinderen mogen nooit verplicht worden iemand te kussen.

Voor baby's is vooral lichamen contact belangrijk. We houden de baby lekker tegen ons aan en zo maakt een baby kennis met intimiteit. Kinderen worden niet bloot geknuffeld.

Verzorging bij de speelleergroep:

Goede verzorging en welbevinden van kinderen zijn basisvoorwaarden binnen de speelleergroep. Welbevinden door de kinderen de ruimte te geven en in hun waarde te laten. We stemmen ons handelen af op wat een kind op dat moment nodig heeft. We besteden daarom veel aandacht aan het welzijn van de kinderen. Bij de verzorging vinden we emotionele en lichamen veiligheid en een goede hygiëne belangrijk om een goede gezondheid en het welzijn van het kind te bevorderen.

Eten en drinken:

Met elkaar eten en drinken biedt een moment van rust. De kinderen wachten op elkaar en hebben contact met elkaar en wij hebben contact met de kinderen. Een prettige sfeer creëren vinden we heel belangrijk.

Ontwikkeling van de zindelijkheid:

Het zindelijk worden van kinderen zien we als een individueel en geleidelijk proces. Er wordt uitgegaan van het tempo van het kind. We stimuleren en ondersteunen het kind bij de zindelijkheidstraining. Het zindelijk worden van hun kind bespreken we regelmatig met de ouders. We hebben een vast moment voor toiletbezoek. Tussentijds geven de kinderen zelf aan als ze naar het toilet moeten.

Onze dagindeling:

Bij baby's en dreumesen tot 2 jaar wordt zoveel mogelijk met de individuele dagritmes qua verschonen, voeden, spelen en slapen rekening gehouden.

07.30-08.30 uur	brengtijd van de kinderen.
07.30-11.30 uur	het ritme van de kinderen wordt gevolgd qua verschonen, voeden en slapen. Baby's en dreumesen worden gestimuleerd om individueel of samen te spelen.
11.30-12.30 uur	de dreumesen eten samen boterhammen, daarna vrij spelen, verschonen en slapen.
12.30-13.30 uur	brenge- en haaltijd.
13.30-18.00 uur	het ritme van de kinderen wordt gevolgd qua verschonen, voeden en slapen. Baby's en dreumesen worden gestimuleerd om individueel of samen te spelen.
16.30-18.00 uur	haaltijd van de kinderen.

Bij de peuters van 2-4 jaar in de dagopvang en speelleergroepen volgen we een algemene dagindeling om zo veel mogelijk ritme, regelmaat en structuur aan te bieden. Regelmaat geeft veiligheid, vertrouwen en duidelijkheid aan kinderen. De dagindeling leggen we met fotokaarten aan de kinderen uit. De fotokaarten hangen op een zichtbare plek voor de kinderen in de ruimte. De kinderen kunnen zelf of samen naar de fotokaarten kijken. Met de fotokaarten weten de kinderen waar ze aan toe zijn, wat de bedoeling is, zien ze wat we al gedaan hebben en wat we nog gaan doen. We kunnen flexibel met de dagindeling omgaan als de situatie daar naar vraagt.

De dagindeling in de dagopvang ziet er als volgt uit:

07.30-08.30 uur	brengtijd van de kinderen, ze kunnen vrij spelen in de stamgroep (eventueel vanuit het thema).
08.30-09.00 uur	gezamenlijke activiteit, starten met iedereen te verwelkomen
09.00-11.30 uur	activiteiten binnen en buiten (eventueel vanuit het thema) afgewisseld met vrij spel
09.30-10.30 uur	samen fruit en groenten eten, verschonen
10.30-11.30 uur	activiteiten binnen en buiten (eventueel vanuit het thema) afgewisseld met vrij spel
11.30-12.30 uur	samen boterhammen eten in de stamgroep en daarna vrij spelen
12.30 uur	verschonen en slapen
12.30-13.30 uur	brenge- en haaltijd. De kinderen kunnen vrij spelen in de stamgroep.
13.30-14.30 uur	activiteiten binnen en buiten (eventueel vanuit het thema) afgewisseld met vrij spel
14.30-15.30 uur	samen een eet- drinkmoment, verschonen en vrij spelen
15.30-18.00 uur	activiteiten binnen en buiten (eventueel vanuit het thema) afgewisseld met vrij spel
16.30-18.00 uur	haaltijd van de kinderen en vrij spel.

In de speelleergroep is de dagindeling als volgt:

- De kinderen komen binnen en mogen kiezen uit het speelmateriaal dat op de tafels en op de mat klaarstaat. Ook mogen ze vrij spelen in de ronde ruimte en het keukentje (eventueel vanuit het thema).
- Aan de hand van de fotokaarten kunnen de peuters zien wat we die ochtend gaan doen.
- We gaan in de kring, knutselen of we bieden een andere activiteit aan (eventueel vanuit het thema).

- Daarna naar het toilet en handen wassen.
- We gaan samen eten en drinken: fruit en een soepstengel.
- Hierna gaan we buiten spelen of in de groep in de verschillende activiteitenhoeken spelen (eventueel vanuit het thema).

Afhankelijk van het weer vinden de activiteiten binnen (in de groepsruimtes en in de gang) of buiten (o.a. in de verschillende buitenspeelruimtes, in het bos) plaats.

We vinden een gebalanceerd dagprogramma belangrijk met aandacht voor de verschillende ontwikkelingsgebieden en aanbod van rijke, gevarieerde activiteiten gedurende de dag.

Vrij spel is vrij spel, waarbij kinderen uit verschillende speelmaterialen kunnen kiezen.

Het aanbod van activiteiten wordt voorbereid en geleid door de pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerkers starten een inhoudelijk gestuurde activiteit en bieden vervolgens ruimte voor de initiatieven van kinderen en spelen in op wat kinderen ervaren en doen.

Er is een continue wisselwerking tussen kinderen, pedagogisch medewerkers en hun omgeving.

Spelend leren

De dagindeling geeft structuur aan de dag: tussen de breng- en haaltijden en de eet- en drinkmomenten is er gelegenheid voor activiteiten. We beginnen de dag in de kring en verwelkomen iedereen. Van alle kinderen en pedagogisch medewerkers wordt de naam genoemd, iedereen komt aan de beurt. Op deze manier openen we de dag, heten iedereen welkom, willen we iedereen het gevoel geven er bij te horen en dat het zijn/haar eigen plek in de groep heeft.

Onze voorkeur gaat uit naar spelmaterialen die een kind aanzetten tot activiteit en creativiteit.

Het levert een baby veel nieuwe inzichten op wanneer hij het speelgoed zelf beweegt en uitvindt wat allemaal kan met diverse objecten. Door voor te doen of te helpen ontnemen we het kind de mogelijkheid het zelf te ontdekken, ofwel: te leren wat het zelf kan en wat het nog niet kan. Iets wat een baby zelf heeft ontdekt maakt hij zich eigen. Het geeft hem daardoor meer voldoening.

Wanneer een baby het speelgoed zelf manipuleert, groeit zijn zelfbewustzijn. Wanneer de baby het materiaal zelf kan vastpakken, wegleggen en opnieuw kan pakken doet hij dat geconcentreerd, aandachtig en met plezier. Dan ontstaat concentratie en betrokkenheid. Actief, bewegend speelgoed roept op tot kijken en veroorzaakt een passieve baby.

Beweegt het speelgoed omdat wij het een duwtje hebben gegeven, dan verwacht de baby dat wij dit opnieuw doen zodra het speelgoed stil hangt. Zo wordt een baby afhankelijk van ons.

Door de vrijheid om zelf te spelen krijgt het kind zelfvertrouwen en voelt het zich competent!

Elk voorwerp kan voor een baby als spelmateriaal interessant zijn: kan een kind het grijpen met z'n handen of voeten; geeft het voldoende verschillende ervaringen zoals: aanraken, vastpakken, bekijken, in de mond stoppen, schudden, slaan, in of op elkaar zetten, schuiven enz.

Daarnaast is het van belang dat er meerdere exemplaren van hetzelfde speelgoed zijn. Het is belangrijk dat een baby het spelmateriaal kan vergelijken en ontdekken dat iets bijvoorbeeld dezelfde vorm heeft. Of dat twee van hetzelfde in elkaar passen (meerdere ronde kleine kommetjes). Het zet ze aan het 'denken'. Ze gaan vergelijken, combineren, variëren en verzamelen.

We bereiden de speelomgeving voor, zodat een kind kan ontdekken, experimenteren en leren. Een voorbereide omgeving is een ruimte die op ontwikkelingswensen van het kind is afgestemd en bovendien telkens aan de ontwikkeling van het kind wordt aangepast. Het is een plek waar kinderen kunnen spelen en waar voor ieder kind uitdagende spelmaterialen aanwezig zijn. Gedurende de dag ordenen we regelmatig het speelgoed op vaste plekken in de ruimte: op de vloer, op een laag tafeltje, op een eetbankje, in de grondbox en in een open kast. We doen het zo dat de opstelling kinderen uitnodigt om met hernieuwde interesse te gaan spelen.

Het doel is om kinderen van ongeveer eenzelfde ontwikkelingsniveau samen ontwikkelingsgerichte activiteiten aan te bieden. Hiermee bedoelen we activiteiten die bij hun individuele ontwikkeling aansluiten. We stimuleren de kinderen richting de volgende fase van hun ontwikkeling (zone van naaste ontwikkeling). Door steeds op een speelse wijze het kind te stimuleren kan het een volgend stapje in zijn of haar ontwikkeling zetten. Met de activiteiten die aangeboden worden willen we de verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleren, o.a. sensomotorische ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling, spraaktaalontwikkeling en spelontwikkeling. Uitgangspunten hierbij zijn dat kinderen zelf mogen ontdekken, zich in hun eigen tempo mogen ontwikkelen, spelend leren en lerend spelen.

Startblokken voor de peuters van 2-4 jaar:

Met onze activiteiten bieden we een passend aanbod voor kinderen van twee tot vier jaar. In een veilig en stimulerend pedagogisch klimaat waarin ieder kind de ruimte krijgt zich optimaal te ontwikkelen. De ontwikkeling van het kind staat centraal.

We kunnen vanuit onze pedagogische visie de volgende kerntaken benoemen:

- **Ontwikkelingsstimulering:** we hebben tot taak om de brede ontwikkeling van alle kinderen te stimuleren. Dit heeft betrekking op de sociaal-emotionele ontwikkeling, op de senso-motorische ontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling, de creatieve ontwikkeling en de spraak-taalontwikkeling.
- **Volgen en signaleren:** we hebben tot taak ieder kind te volgen in zijn ontwikkeling en welbevinden en zorg te dragen voor een gerichte signalering.
- **Vormgeven doorgaande ontwikkelingslijn:** we zijn een schakel in de doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen van kinderopvang naar basisschool.
- **Basisvoorziening:** de speelleergroep is voor elk kind toegankelijk.

De kinderen wordt de ruimte geboden om te spelen, te ontwikkelen en te ontmoeten. We besteden veel zorg aan de manier waarop de kinderen door ons worden opgevangen. Deze zorg is mede gericht op de sfeer in de groep zodat de kinderen (en hun ouders) met plezier naar de groep komen. Onze basishouding wordt gekenmerkt door warmte en aandacht voor elk kind individueel in de groep: ieder kind is uniek.

Peuters bevinden zich in een leeftijdsfase waarin het belangrijk is dat zij vaardigheden aangeleerd krijgen en zich deze eigen maken in de omgang met andere kinderen en volwassenen. Ze ontwikkelen zelfvertrouwen en vertrouwen in anderen, ze leren zich in te leven en gaan interesse tonen in de ander. Wij ondersteunen en begeleiden kinderen hierbij en ook bij het uitbreiden van hun ervaringswereld.

We hanteren de volgende uitgangspunten:

- Het is belangrijk dat kinderen plezier beleven aan hun verblijf in de groep. **Dat betekent dat van alle activiteiten het spel voorop staat.** We vinden het van groot belang dat een kind zich veilig, vertrouwd en liefdevol benaderd voelt, in de omgeving en in de relatie met groepsgenoten en pedagogisch medewerkers. Daardoor krijgt een kind meer zelfvertrouwen.
- We benaderen het kind als individu: ieder kind is uniek en dient als zodanig in zijn eigenheid te worden geaccepteerd en gerespecteerd, zodat de mogelijkheden zichzelf te zijn zo optimaal mogelijk benut worden. **We sluiten aan bij de individuele behoeften van het kind en gaan in op initiatieven van het kind.** Tevens laten we het kind profiteren van de toegevoegde waarde van het **samenzijn in een groep**. Het kind leert zo om met andere kinderen en volwassenen om te gaan.
- Het is van belang om kinderen tijdens hun verblijf in de groep te begeleiden en te stimuleren bij hun ontwikkeling. Stimuleren van de ontwikkeling richting zelfredzaamheid en zelfstandigheid door als pedagogisch medewerker **niet altijd in te grijpen of oplossingen te bedenken, maar de kinderen het zelf te laten doen.**
- We **ondersteunen en adviseren ouders** waar mogelijk bij de opvoeding van hun kind. Ouders worden hiertoe bij diverse activiteiten uitgenodigd.
- De groep is een voorziening waar, **zo vroeg mogelijk, belemmeringen of stoornissen in de ontwikkeling en het gedrag van kinderen gesignaleerd** kunnen worden door de pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerkers werken samen met de pedagogisch coach van de kinderopvang, de intern begeleider (IB-er)/teamleider van de basisschool en verpleegkundigen en jeugdarts van de Jeugdgezondheidszorg. Samen met ouders en zo nodig met

ondersteuning van andere deskundigen kan naar mogelijke oplossingen gezocht worden.

We werken volgens Startblokken met thema's:

De kinderen krijgen aan de hand van een thema activiteiten aangeboden. Tijdens de voorbereiding van het thema vragen we ons af wat we met de activiteiten binnen het thema willen bereiken, welke ontwikkeling we willen stimuleren en welke resultaten we willen bereiken.

We onderzoeken we vooraf en ook gedurende het thema, hoe de inrichting van de groepsruimte ondersteunend aan het spel van kinderen kan zijn, zodat kinderen zo maximaal mogelijk gestimuleerd worden op de diverse ontwikkelingsgebieden. Op welke manier een thema terug te zien is in de groepsruimte, is afhankelijk van de inbreng van de kinderen op de groep. Samen met de kinderen van de speelleergroep wordt bijvoorbeeld de themahoek vorm gegeven, waardoor de kinderen ook richting kunnen geven aan de inhoud van het thema. Hierdoor wordt het aanbod dus zoveel mogelijk afgestemd op de behoefte en belevingswereld van de kinderen.

In de ruimte is gedurende ieder thema een themahoek en thema-/verteltafel aanwezig en wordt de aankleding van de ruimte samen met de kinderen verzorgd.

Daarnaast bereiden de pedagogisch medewerkers de speelomgeving voor, zodat een kind kan ontdekken, experimenteren en leren. Een voorbereide omgeving is een ruimte die op ontwikkelingswensen van het kind is afgestemd en bovendien telkens aan de ontwikkeling van het kind wordt aangepast.

Het is een plek waar kinderen kunnen spelen en waar voor ieder kind uitdagende spelmaterialen aanwezig zijn.

Elk thema begint met een startactiviteit en/of verteltafel: een boek of voorwerpen of illustratie of eigen ervaring of videofragment om het thema in te leiden.

De activiteiten binnen het thema worden vorm gegeven vanuit:

- **Experimenterend spel en constructiespel** (met taal en rekenen)= spelen en bouwen met klein en groot materiaal; spelen met zand en water; bouw- en constructiematerialen uitproberen; tekenen en schilderen met potloden, viltstiften, verf, krijt; spelen met klei, papier, karton, plaksel (scheuren, knippen, vouwen).
- **Samen lezen en vertellen (met taal en rekenen)** = voorlezen en vertellen van prentenboeken, gedichten en verhalen, zelfbedachte verhalen; liedjes zingen; praten over het boek; spelen en vertellen over het verhaal; tekenen over het verhaal; boeken aanbieden en kinderen zelf laten kijken, voelen vertellen en lezen.
- **Gespreksactiviteiten en kringactiviteiten (met taal en rekenen):**= ontvangstkring/startkring; verjaardagskring; eten en drinken in de kring; kring bij o.a. voorlezen en liedjes zingen, poppenkast, knutselactiviteiten, beweging- en dansspellen en gezelschapsspellen; gesprekken tijdens de activiteiten en na afloop van de activiteiten (benoemen wat je gaat doen, ervaringen delen, instructie geven); gesprekken over speciale gebeurtenissen of gebeurtenissen in de groep. Het vormen van een kring is een vast en regelmatig terugkerend onderdeel (manier van zitten en staan) in de dagopvang.
- **Manipulerend spel en rollenspel (met taal, rekenen)**= spelen met inpakdozen, met auto's-treinen-rails-bussen, spelen met "echte"spullen: kwasten, borstels, pannen, servies, teiltjes; doen alsof je slaapt, bij de kapper bent, telefoneert, eten kookt; spelen met poppen, handpoppen, poppenkastpoppen; verhalen naspelen; gezamenlijk rollenspel in de bestaande hoeken b.v. de winkelhoek, de huishoek en de bouwhoek; samen spelen in nieuwe thema's b.v. het circus, het consultatiebureau, de kapper.
- **Rekenactiviteiten in het spel:** het begin van rekenen ligt bij het spel, manipulerend spel en eenvoudig rollenspel: spelen met zand, water en andere ongevormde materialen; spelen met beeldende vormgegeven materialen zoals papier, textiel, kosteloos materiaal, klei; spelen met bouw- en constructiematerialen en met compositiematerialen. Met rekenen stimuleren we

het ordenen, vergelijken, volgorde geven, afmetingen zien, begrip van tijd, ruimte, hoeveelheden en besef van grootte vorm en aantal, begrijpen en problemen oplossen. Rekenen is een manier om de werkelijkheid te ordenen en er betekenis aan te verlenen: samen iets bakken, boodschappen doen, een huis bouwen. Rekenen is het leren van kennis en het besef waar je deze kennis voor nodig hebt en hoe je daar meer mee kunt, bijvoorbeeld in een winkel is een kassa waar je geld betaalt voor de hoeveelheid boodschappen die je wilt kopen. Met rekenen stimuleren we de denkontwikkeling en koppelen het aan taal. Rekenen verbinden we aan betekenisvolle activiteiten en thema's.

Rekenen verbinden we ook aan dagelijkse gebeurtenissen en routines: het deel van een groep zijn, is iedereen in de groep, verjaardagen vieren, een lange rij maken; zorgen voor jezelf en elkaar: aankleden, veters strikken, taal aan handelen verbinden in een vaste volgorde: eerst je hemd en dan je trui; samen eten en drinken: eten en drinken uitdelen, samen delen.

- **Bewegingsspel** (met taal en rekenen)= spel met groot materiaal om te klauteren en te klimmen, te sjouwen en te bouwen, te kruipen, te duwen en te trekken; spelen met karren en fietsjes, met klim- en glijmaterialen; spelen met kleiner materiaal: ballen, scheppen, emmers, vormen, kisten en planken; rennen en ravotten, fietsen rijden en rollen; bewegingscircuit en hindernisbaan; kinderspelletjes, dans- en bewegingsspelletjes en behendigheidsspelletjes.
- **Uitstapjes of gast in de groep**: er kan voor gekozen worden om een uitstapje met de kinderen te maken behorende bij het thema, b.v. naar de kapper of de bakker of het dierentuintje; er kan voor gekozen worden om een gast aan het thema te koppelen en deze uit te nodigen op de groep, b.v. een postbode, de verpleegkundige van het consultatiebureau.

In de activiteiten en het pedagogisch handelen is vanuit spel het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling, de taal/spraakontwikkeling, de senso-motorische ontwikkeling en de cognitieve ontwikkeling verwerkt.

De taalontwikkeling en taalstimulering staan binnen het thema en vrij spel centraal. Ook bij alle andere momenten zoals samen eten, buiten spelen en verzorging.

Vanuit het thema, de activiteiten en de ontwikkeling van de kinderen bepalen we welke rol wij als pedagogisch medewerker vervullen.

Vrij spel:

Tijdens het vrij spel mogen de kinderen zelf een activiteit kiezen. We bieden hiertoe verschillende materialen (eventueel vanuit het thema) aan en kinderen mogen bepaalde materialen zelf pakken. Kinderen krijgen de vrijheid in spel en materiaalkeuze.

De materialen en speelplekken sluiten aan op de ontwikkelingsfase van de kinderen en tijdens een thema ook op het thema.

Bij het vrijspelen volgen we het spel van de kinderen. We observeren en/of kunnen met de kinderen mee gaan spelen. We kunnen andere kinderen bij het spel betrekken, het spel helpen uitbreiden en verdiepen.

Kinderen met een VVE-indicatie worden specifiek gevolgd tijdens het vrij spel en uitgenodigd deel te nemen aan het spel en de activiteit waarbij de pedagogisch medewerker aansluit. Of de pedagogisch medewerker sluit aan bij het spel van het kind met VVE.

Pedagogisch medewerkers werken vanuit een sensitieve houding aan het ontwikkelingsgericht begeleiden van kinderen, bieden een activiteitsaanbod met respect voor de autonomie, werken pratend en uitleggend aan de interacties tussen kinderen. We bedenken, plannen en voeren gevarieerde activiteiten met de kinderen uit. Waarbij we inhoudelijk gestuurde activiteiten met ruimte voor de initiatieven van kinderen afwisselen met vrij spel vanuit de eigen keuze van kinderen (zie dagindeling).

Tijdens activiteiten en kringmomenten praten we Nederlands met de kinderen.

Groepsmomenten en vrij spelen wisselen elkaar af. We letten op de sfeer in de groep, hoe druk of rustig de kinderen zijn, wat de vraag van de kinderen is: of we een activiteit gaan uitvoeren of de kinderen juist vrij laten spelen.

We hebben de mogelijkheid om met de hele groep een activiteit te doen of in kleine groepen van leeftijdsgenootjes of te kiezen voor kleine groepen van verschillende leeftijden.

Het is een wisselwerking tussen pedagogisch medewerkers en kinderen wie de activiteit kiest: de ene keer zullen de kinderen een activiteit kiezen, de andere keer zullen wij een activiteit aanbieden. De kinderen worden niet gedwongen om aan een activiteit deel te nemen, maar ze worden wel door ons en de andere kinderen gestimuleerd om aan de activiteit deel te nemen. De activiteiten worden op het ontwikkelingsniveau van de kinderen afgestemd waardoor de kinderen betrokken kunnen deelnemen. Soms nemen we actief deel aan een activiteit en een andere keer nemen we bewust geen deel aan de activiteit. De kinderen worden door ons gestimuleerd, aangemoedigd en eventueel geholpen. We geven tijdens de activiteit ook de grenzen aan van wat wel en niet kan. Tijdens individuele activiteiten blijven we betrokken bij het kind. We gaan geen andere dingen doen waardoor het kind afgeleid wordt.

De groepsruimte is zoveel mogelijk in verschillende speelplekken verdeeld zodat kinderen gericht en in rust kunnen spelen. Door kinderen bewust te splitsen creëren we ook rust en veiligheid. In de dagopvang zijn buiten de groepsruimte ruimtes om grofmotorisch te spelen. De kinderen leren dat ze in deze ruimtes op een andere manier kunnen spelen en met ander speelmateriaal bezig kunnen zijn dan in de groepsruimte.

Tijdens het uitvoeren van activiteiten spelen we in op de belevingswereld van het kind. Voor bepaalde tijden van het jaar worden er vaste activiteiten gepland: Kerst, Pasen, Carnaval enz. Er zijn vaste rituelen gekoppeld aan activiteiten rondom afscheid, verjaardag, eten, slapen enz.

We geven kinderen ruimte om eigen initiatief te nemen en eigen ideeën te verwerken in een activiteit. Op deze manier willen we het zelfvertrouwen van kinderen stimuleren en de interesse wekken om aan een activiteit deel te nemen. We gaan uit van de individuele behoefte van ieder kind binnen de groep. We houden hier rekening mee als we activiteiten aanbieden: het kind kan de activiteit op zijn eigen ontwikkelingsniveau en naar zijn eigen behoefte uitvoeren. We zorgen geregeld voor herhaling van activiteiten zodat kinderen deze herkennen en kunnen oefenen en we zijn consequent in onze bijbehorende afspraken met de kinderen. Kinderen durven dan ook steeds een stapje verder te gaan omdat ze in een vertrouwde situatie zijn en vertrouwen in ons hebben. Kinderen ontdekken het gevoel van zelfvertrouwen (steeds een stapje verder ontdekken, iets uitproberen, "hé, ik kan het"), zelfstandigheid en zelfredzaamheid. We proberen kinderen uit te dagen door wisselende activiteiten aan te bieden en laten kinderen zien dat niet iedereen hetzelfde is of hetzelfde resultaat heeft. Hierbij letten we er op dat elk kind in zijn waarde gelaten wordt en dat elk kind gerespecteerd wordt.

Om het bovenstaande te bevorderen werken we regelmatig in kleine groepjes, dan kan een pedagogisch medewerker haar aandacht goed verdelen en heeft ze zicht op haar hele groepje.

Kinderen kunnen steeds meer duidelijk maken. Wij praten met de kinderen en benoemen wat wij denken wat er in de kinderen omgaat. Door de reactie van het kind weten we of het kind ons begrijpt en hoe het zich voelt. Het is voor kinderen belangrijk om te voelen dat ze worden begrepen.

We zorgen er voor dat er op elk gebied van de ontwikkeling een activiteitenaanbod is: muziek, dans, creativiteit, taal, senso-motorische, sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling.

We vinden het belangrijk dat de kinderen elkaar stimuleren tot samen spelen, naar elkaar luisteren, met elkaar praten en samenwerken. Als pedagogisch medewerker stralen we uit dat het fijn is om samen plezier en pret te hebben en benadrukken we datgene wat we samen gedaan hebben of wat het resultaat geworden is.

We doen ook activiteiten buiten het kindercentrum zoals boodschappen doen, wandelen, naar het bejaardenhuis gaan, naar de tandarts gaan.

Het stimuleren van de ouderbetrokkenheid vinden we heel belangrijk.

In de speelleergroep mogen ouders het eerste jaar dat het kind komt een dagdeel meedraaien in de groep. Kerstmis vieren we samen met ouders aan het eind van de ochtend met koffie, wafels en het Kerstverhaal. Als de ouders niet kunnen komen dan mogen andere verzorgers komen.

Als het inpasbaar is in het thema dan vragen we ouders om materialen te verzamelen, boekjes te lezen of bijvoorbeeld voor te komen lezen.

Als hun kind de verjaardag viert dan mogen beide ouders het laatste half uur mee komen vieren.

In het voorschoolse traject bieden de dagopvang en de speelleergroep een prettige leeromgeving die zoveel mogelijk aansluit bij de ontwikkelingsfase van het kind. Voor kinderen uit de gemeente Beesel bieden we in de dagopvang bij Ratjetoe, bij speelleergroepen 't Kwetternest, Pinkeltje, 't Draeckske en de Boemeltrein professioneel VVE aanbod aan peuters.

Voor kinderen met een VVE-indicatie wordt met de ouders een **Plan van aanpak** opgesteld waarbij in kleine stappen doelen worden gesteld waar het kind in zijn ontwikkeling naar toe kan groeien. Binnen het aanbod van spelactiviteiten wordt de activiteiten afgestemd op de ontwikkelingsdoelen van het kind. De pedagogisch medewerkers (waaronder de mentor) bieden individuele en groepsondersteuning aan het kind. Observeren het kind en registreren de observaties om de ontwikkeling van het kind goed te kunnen volgen en om verdere stappen in de ontwikkelingsondersteuning te kunnen gaan zetten. De pedagogisch medewerkers bespreken regelmatig samen de kinderen met een VVE-indicatie en stellen zo nodig de doelen per kind bij.

We werken samen met de basisschool om de doorgaande ontwikkellijn van de kinderen te bevorderen. Dit komt o.a. tot uiting in het samen voorbereiden en uitvoeren van een aantal thema's, waar we schoolbreed mee gaan werken.

Het samenwerken gebeurt vanuit de volgende uitgangspunten:

- vertrouwen en veiligheid blijven de basis voor het kind;
- de eigen (speelleer)groep is en blijft het uitgangspunt: kinderen hebben een vertrouwde groep en plek nodig;
- het welbevinden van het individuele kind wordt gerespecteerd;
- er is altijd oog voor de balans tussen veiligheid en uitdaging voor het kind.

De pedagogisch medewerkers kunnen betrokken worden bij de teamvergadering, onderbouwvergaderingen en studiedagen van de basisschool.

Binnen en buiten spelen:

De binnenspeelruimtes:

Wij willen de ruimte een kindvriendelijke en tot spel uitnodigende sfeer geven:

- het meubilair is evenwichtig in de ruimte verdeeld en daar willen we ruimtelijkheid mee behouden;
- we zorgen voor voldoende uitdaging door aparte speelplekken, activiteitenplekken en rustplekken te creëren;
- een gedeelte van het speelgoed is binnen handbereik van de kinderen;
- we werken met sprekende kleuren voor de aankleding, we behouden echter de rust van de ruimte in het oog;
- de ruimte wordt aangekleed met werkjes van de kinderen zelf, speelmaterialen die kinderen stimuleren en uitdagen en themagerichte speelmaterialen.

We bekijken de ruimte regelmatig vanuit kindhoogte om te weten te komen hoe de ruimte op kinderen overkomt.

We richten de ruimte voor alle leeftijdsgroepen uitdagend en ontwikkelingsstimulerend in:

- Locatie Meander: De Ieniemienies 0-3 jaar, De Boefies 0-3 jaar, Ratjetoe 2-4 jaar, 't Kwetternest 2-4 jaar.
- Locatie 't Roversnest: Kiekeboe 0-4 jaar.
- Locatie 't Drakenest: 't Drakenest 0-4 jaar.

We zorgen in de ruimte voor een evenwicht tussen veiligheid en uitdaging en houden de groepsruimte vertrouwd met een herkenbare sfeer.

De grofmotorische ruimtes bieden weer andere uitdaging. We houden de kinderen (zo veel mogelijk) in het zicht. Soms op een voor hun onopvallende manier, zodat ze niet in hun spel gestoord worden.

Balans in de ruimte zoeken we ook in de afwisseling van vrij spelen en het uitvoeren van gerichte activiteiten met een individueel kind of een groep kinderen op een bepaalde plek in de ruimte.

Ons uitgangspunt bij het bieden van veiligheid in de ruimte is om de ruimte niet vaker dan nodig te veranderen. Op deze manier wordt de ruimte een vertrouwde plek voor het kind. Het kind durft het dan aan om op te gaan in eigen spel. De ruimte biedt uitdaging die een kind nodig heeft en we stimuleren het kind om de uitdaging aan te durven gaan. Hierbij houden we in de gaten dat kinderen altijd oogcontact met een pedagogisch medewerker kunnen houden.

Verder zorgen we er voor dat er geen gevaarlijke materialen op de groep aanwezig zijn of leggen deze hoog of in een kast waar de kinderen niet bij kunnen.

We vinden dat er in de binnenruimte voldoende licht en frisse lucht moet zijn.

De eigen groepsruimte (stamgroep) zoals hierboven omschreven is de ruimte die geborgenheid voor de kinderen dient uit te stralen. Behalve de groepsruimte zijn er de gang en de ronde ruimte die als grof-motorische ruimte gebruikt kunnen worden. Deze ruimtes dagen uit om te rennen, klimmen, roetsjen en op avontuur te gaan uit het directe zicht van de pedagogisch medewerkers en ontdekken, samen of alleen.

Regeltjes en afspraken worden in de dagelijkse omgang met de kinderen aan de orde gesteld, besproken en uitgelegd. Zodra een kind afwijkt van deze regels en afspraken, b.v. als er een kind door de groepsruimte rent dan wordt het kind hierop aangesproken en wordt deze specifieke afspraak voor alle kinderen duidelijk gemaakt. Dit gebeurt de hele dag door.

De kinderen leren welke ruimtes voor hen niet toegankelijk zijn. Er wordt uitgelegd over het hoe en waarom iets niet kan of niet mag. Er worden consequenties verbonden aan het zich niet houden aan regeltjes en afspraken.

Inrichting en veranderingen in de groepsruimte worden in het team overlegd.

Kindvriendelijkheid staat hierbij voorop. Regels en afspraken worden onderling gemaakt en regelmatig geëvalueerd. We zijn samen verantwoordelijk voor een schone, veilige leefruimte.

Ons taalgebruik is respectvol. Maar minstens net zo belangrijk is de manier waarop iets gezegd wordt, de toon waarop we iemand aanspreken. In principe creëren we rust in de

groep, maar er is ook ruimte om eens lekker veel geluid en kabaal te maken. Dit is echter afhankelijk van de situatie in de groep.

Het is voor kinderen van 0-4 jaar belangrijk dat ze op het moment dat er iets speelt meteen aangesproken worden.

Er is een informatieklapper om elkaar te informeren of aan te spreken op regels en afspraken. Dit kan en mag ook achteraf: ergens op terugkomen of elkaar persoonlijk over iets aanspreken.

De inrichting van de stamgroep is mede vorm gegeven vanuit Werken met baby's en de visie van Emmi Pikler:

Een deel van de ruimte is voor de baby's en een ander deel voor de groteren. Deze indeling geeft de pedagogisch medewerkers de mogelijkheid 'vrije bewegingsontwikkeling' en een 'respectvolle verzorging' te realiseren. Met veel bewegende baby's op de vloer zal het poortje van de grondbox een groot deel van de dag gesloten zijn. Dan kunnen pedagogisch medewerkers rustig verzorgen in de wetenschap dat de groteren en de kleintjes apart van elkaar spelen. Er is dus fysieke veiligheid. Dit betekent voor pedagogisch medewerkers en kinderen meer rust in de stamgroep.

Tijdens het verzorgen kan de pedagogisch medewerker al haar aandacht richten op het kind zonder gestoord te worden. Ze borgt daarmee de emotionele veiligheid van het kind.

De kinderen kunnen in hun eigen ruimte met aandacht en betrokken aan hun eigen ontwikkeling werken: ze kunnen ongestoord spelen.

Een plek voor de kleintjes:

In de afgescheiden speelruimte (grondbox) wordt de baby op een stevige ondergrond op zijn rug te spelen gelegd. Bewegen gaat het beste op een stevige ondergrond: dat geeft kinderen zekerheid en het speelgoed is beter te herkennen op een rustige ondergrond. Een baby heeft de behoefte om verschillende objecten te onderzoeken, hij wil vastpakken, in zijn mond stoppen, er mee slaan of schudden. Met een mobiel boven het hoofd kan dat niet. Baby's in een wipstoeltje kunnen hun speelgoed niet zelf kiezen en als ze het laten vallen kunnen ze het niet meer oppakken. Ze zijn afhankelijk van de pedagogisch medewerker. Dat maakt het voor de pedagogisch medewerker moeilijker alle aandacht te houden voor degene die ze op dat moment aan het verzorgen is. Daarom gebruiken we geen wipstoeltjes. Om even de voeding te laten zakken wordt een baby eventueel tegen een voedingskussen gelegd, alvorens de baby weer op de grond wordt gelegd om te spelen.

Een plek voor voeden en verschonen:

Als het mogelijk is, staat de voedingsstoel binnen de grondbox en anders daar zo dicht mogelijk in de buurt zodat andere kinderen de pedagogisch medewerker en de baby niet fysiek kunnen storen. De pedagogisch medewerker kan vanaf die plek de andere kinderen zien. Kinderen en pedagogisch medewerkers kunnen indien nodig contact hebben met elkaar.

Baby's mogen zich zoveel mogelijk vrij bewegen, dus ook op de verzorgingstafel. Op de verzorgingstafel ligt een dun geplastificeerd matje zodat de baby zijn balans niet kwijt raakt.

De verzorgingstafel is de plaats voor aandacht voor elkaar en voor wat er gebeurt met een baby. Hetzelfde geldt voor de plek voor het voeden, eten en drinken. Daarom wordt er op die plaatsen geen afleidende beelden of objecten neergezet of opgehangen.

Groot speelmateriaal:

Zodra baby's zich voort kunnen bewegen willen ze ergens op klimmen! Dus zijn er uitdagende objecten nodig zodat baby's leren wat ze wel kunnen en wat ze nog niet kunnen. In alle stamgroepen is klimmateriaal aanwezig en dit kan uitgewisseld worden tussen de verschillende stamgroepen.

De buitenspeelruimte:

We hebben bij elke locatie een natuurlijke buitenspeelruimte gecreëerd. Het zijn speelruimtes waar de ontwikkeling van kinderen optimaal wordt geprikkeld, gestimuleerd, waar ze veel op ontdekking kunnen en veel ervaring kunnen opdoen. De kinderen komen in aanraking met verschillende (natuurlijke) materialen en ondergronden: gras, houtsnippers, zand, water, beton en stoeptegels. Ze kunnen door een buis kruipen, van de berg rollen, springen van boomstam naar boomstam, slepen en bouwen met houten stammen, hangen aan de touwen, spelen in de zandbak...

Ongetwijfeld zullen de kinderen zelf nog vele andere manieren van spelen ontdekken. Speelmateriaal zoals steps, loopfietsen en driewielers worden ook aangeboden.

In locatie Meander is de buitenspeelruimte achter de groepsruimten van de dagopvang voor de kinderen van 0-3 jaar (Ieniemienies en Boefies) en deze buitenspeelruimte is met een hekwerk en poort gescheiden van de andere buitenspeelruimte. In de andere buitenspeelruimte spelen de kinderen van 2-4 jaar (Ratjetoe, 't Kwetternest en Dolfijn). We hebben een aantal afspraken gemaakt hoe we gezamenlijk de kinderen begeleiden als ze gelijktijdig buiten zijn.

In locatie het Roversnest en locatie 't Drakenest spelen de kinderen van 0-4 jaar bij elkaar in een natuurlijk ingerichte buitenspeelruimte.

Alle buitenspeelruimtes zijn omheind en niet vrij toegankelijk.

Ouderbetrokkenheid

Om kinderen optimale ontwikkelkansen te kunnen bieden hebben we binnen het kindercentrum een taak ten opzichte van ouders. Ouders zijn en blijven verantwoordelijk voor hun kind. De sluitende aanpak (het vormgeven van de doorgaande ontwikkelingslijn) zal in eerste plaats door de ouders in de thuissituatie vormgegeven worden. Informatie uitwisseling, overleg en afstemming m.b.t. de individuele aanpak van het kind zijn taken die wij ten opzichte van de ouders hebben.

Door het laagdrempelige karakter in de groep kunnen ouders hun vragen, zorgen en/of andere opvoedkundige kwesties neerleggen bij de pedagogisch medewerkers. We hebben ten aanzien van opvoedkundige vragen ook een verwijzende taak en kunnen fungeren als intermediair bij het tot stand brengen van een aanbod aan opvoedingsondersteuning. (zie bijlage 1: Wij volgen de ontwikkeling van kinderen, vroegsignalering, signalering zorgen, stappenplan) Het uitvoeren van dit aanbod gebeurt in samenwerking met externe deskundigen en/of door externe deskundigen. We dragen verder bij aan contacten tussen ouders onderling waarbij (opvoedings)ervaringen kunnen worden uitgewisseld.

Wederzijdse verwachtingen

Wat kan een ouder van de pedagogisch medewerkers verwachten en wat verwachten de pedagogisch medewerkers van ouders?

- Een open contact, dit legt de basis voor de ontwikkeling van het kind;
- Betrokkenheid, gezamenlijk de zorg en de opvoeding delen;
- Respect voor elkaars werkwijze, medewerking en erkenning van regels en grenzen die er zijn;
- Het contact tussen de ouder en de pedagogisch medewerkers betreft altijd zaken die te maken hebben met het eigen kind. Dit betekent dat er geen informatie wordt gegeven over andere kinderen.

Contactmomenten

Er zijn verschillende contactmomenten mogelijk tussen ouders en pedagogisch medewerkers :

- Korte gesprekken tijdens het brengen en halen van het kind;
- Via WhatsApp: berichten en foto's naar ouders individueel of berichten in groepsapp van ouders.
- Gesprekken op uitnodiging: de periodieke oudergesprekken of extra oudergesprekken;
- Ouderavonden;
- Tijdens informatiebijeenkomsten;
- Via de nieuwsbrief (email)
- Via Whatsapp

De plaats van de ouders in het kindercentrum

Ouders zijn klant van het kindercentrum en opvoeder van hun kind(eren). Deze twee posities maakt dat we onderscheid maken in:

- de dienstverlening aan ouders: zij zijn klant van het kindercentrum en hebben recht op inspraak en invloed in het kindercentrum door middel van de oudercommissie;
- de samenwerking met ouders: vanuit deze invalshoek betrekken we de ouders bij en informeren we hun over de ontwikkeling van hun kind. Hiervoor is overleg en afstemming nodig tussen pedagogisch medewerkers en ouders. We hechten belang aan een goede afstemming tussen de opvang die wij bieden (aanbod) en de behoeften en wensen die er bij ouders leven (vraag).

Bijlage 1

Wij volgen de ontwikkeling van kinderen, vroegsignalering, signalering zorgen, stappenplan.

Wij volgen alle kinderen in hun ontwikkeling. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen. Hier voor stemmen we ons pedagogisch handelen met het activiteitenaanbod af op de ontwikkeling van het individuele kind en het kind in de groep. We observeren alle kinderen breed met het team van pedagogisch medewerkers in de groep, elke keer dat het kind komt.

Ieder kind heeft een mentor (een pedagogisch medewerker van de groep van het kind).

De mentor:

- Is het aanspreekpunt van de ouders.
- Verzorgt de intake.
- Gaat de ontwikkeling van het kind volgen en start met het vastleggen van de beginsituatie.
- Registreert observaties en ontwikkeling in Kijk!.
- Voert de oudergesprekken (o.a. 8-weken gesprek, jaargesprek en eindgesprek).

We willen zo vroeg mogelijk signaleren als de ontwikkeling van een kind anders verloopt en hier meer zicht op krijgen.

We gaan dan extra observeren om beter in beeld te krijgen wat er met het kind gebeurt en welke vragen we daarbij hebben. We bespreken wat we zien en wat we horen met de ouders. De pedagogisch medewerkers worden hier in ondersteunt door de pedagogisch coach van het kindercentrum.

We werken met de meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld. Indien nodig volgen we het stappenplan van de meldcode (zie meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld).

We gaan handelen volgens het stappenplan Signaleren:

Stap 1. Signaleren opvallende ontwikkeling of ander gedrag door mentor:

- Wat zie je, wat hoor je, waar wil je beter zicht op krijgen of maak je je zorgen over? (met behulp van kindvolgsysteem Kijk! of Horeb 0-4 jaar).
- Overleggen, advies vragen en afstemmen met pedagogisch medewerkers binnen het team.
- Het kind observeren en observaties vastleggen in het kinderdagboek.
- Signalen en observaties bespreken met ouders.
- Signalen delen en bespreken met pedagogisch coach.
- Mentor en pedagogisch coach stellen een klein en kortdurend stappenplan op met te nemen acties, bijvoorbeeld extra observeren vanuit observatielijsten en activiteiten om het kind extra te stimuleren.
- Mentor informeert het team pedagogisch medewerkers van de groep vanuit het stappenplan.
- Resultaat:
  - (nog) geen verdere actie nodig, het kind blijven volgen.
  - Zo nodig verder met stap 2.

Stap 2. Verhelderen signalen en zorgen door mentor en pedagogisch coach:

- Evaluatie stappenplan.
- Met toestemming van ouders inschakelen van de intern begeleider/teamleider van de Basisschool als het kind ouder is dan 3 jaar om te observeren.
- Observaties en contacten vastleggen in een registratie en ouderrapportage
- Ouderrapportage met ouders bespreken.
- Resultaat:
  - (nog) geen verdere actie nodig, het kind blijven volgen.

- Bij een enkelvoudige ondersteuningsvraag, bijvoorbeeld op het gebied van taal/spraakontwikkeling, motorische ontwikkeling of opvoedingsvraag kunnen we ouders door verwijzen naar logopedie, fysiotherapeut, Jeugdgezondheidszorg of gezinscoach.
- Zo nodig verder met stap 3.

Stap 3. Plan van aanpak: mentor met pedagogisch coach en eventueel intern begeleider/teamleider Basisschool:

- Met ouders observaties bespreken.
- Bij een meervoudige ondersteuningsvraag op meerdere ontwikkelingsgebieden bijvoorbeeld sociaal-emotionele ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling, taalspraakontwikkeling of senso-motorische ontwikkeling kunnen we ouders doorverwijzen naar Jeugdgezondheidszorg, gezinscoach, Integrale Vroeghulp of specialistische zorg voor verder onderzoek (toestemming ouders).
- Stappenplan vaststellen waar pedagogisch coach bij betrokken blijft.
- Mentor blijft het kind volgen.
- Zo nodig verder met stap 4.

Stap 4: Inschakelen externe deskundigen door ouders, mentor, pedagogisch coach en eventueel intern begeleider/teamleider Basisschool:

- Doel: door onderzoek zo vroeg mogelijk een goed beeld van de ondersteuningsvraag of hulpvraag verkrijgen, zodat passende zorg en ondersteuning aangeboden kan gaan worden.
- Inschakelen JGZ, Gezinscoach, Integrale Vroeghulp of specialistische zorg (toestemming ouders).
- Pedagogisch coach en mentor onderhouden contact met externe deskundige betreffende voortgang, aanpak.
- Overleggen met ouders.
- Resultaat:
  - Het kind blijven volgen en handelen.
  - Er vindt onderzoek plaats waar een advies of diagnose uit voortkomt.
  - Verder met stap 5.

Stap 5: Onderzoek en advies externe deskundigen:

- Pedagogisch coach bespreekt advies met ouders in samenwerking met externe deskundige.
- Mogelijkheden bespreken met ouders zoals:
  - Ambulante ondersteuning in de eigen groep.
  - Plaatsing in specialistische ontwikkelgroep.
  - Plaatsing in externe organisatie.
- Pedagogisch coach of de mentor informeert het team.
- Resultaat:
  - Het kind blijven volgen en ondersteunen in de eigen groep door de mentor, pedagogisch coach met specialist.
  - Het kind wordt uitgeplaatst en de zorg afgesloten.

Bijlage 2

Stage in de Dagopvang van Kindercentrum 't Rovertje.

In het BPV-Plan van Stichting Kindercentrum 't Rovertje staat omschreven hoe wij vorm en inhoud geven aan de beroepspraktijkvorming van stagiaires. Stichting Kindercentrum 't Rovertje is een erkend werk-en leerbedrijf.

Afhankelijk van de fase van de opleiding en de ontwikkeling van de stagiair mag een stagiair formatief worden ingezet indien er door ziekte personeelstekorten ontstaan en ook tijdens schoolvakanties mogen we stagiaires formatief inzetten. Uiteraard zijn hier strikte voorwaarden aan gekoppeld.

We hebben mogelijkheden voor stage van verschillende soorten opleidingen:

De inzet van BOL stagiaires (Beroeps Ondersteunende Leerweg)

Tijdens het eerste leerjaar worden beroepskrachten in opleiding nooit formatief ingezet. Ze staan boventallig in de groep waarbij ze in eerste instantie leren door te observeren hoe de pedagogisch medewerker de kinderen benadert en welke werkzaamheden zij uitvoeren. Tijdens de pauze mogen beroepskrachten in opleiding wel alleen op de groep staan. Vervolgens gaan beroepskrachten in opleiding onder toezicht oog en begeleiding van pedagogisch medewerkers taken uitvoeren. Beroepskrachten in opleiding worden begeleid door een werkbegeleider, een ervaren beroepskracht die in de groep werkzaam is. Zij volgt, stuurt aan, monitort, geeft advies en feedback waardoor theorie en praktijk worden geoptimaliseerd.

Beroepskrachten in opleiding staan niet alleen op de groep, gaan niet alleen met kinderen op pad, openen en sluiten nooit alleen en dienen geen medicijnen toe.

Een beroepskracht in opleiding kan na het eerste leerjaar formatief worden ingezet, indien er een aanstellingsovereenkomst wordt opgesteld. De beroepskracht in opleiding komt dan in dienst als student-werknemer en mag tijdens schoolvakanties of bij kortdurende ziekte als tweede of derde op een groep worden ingezet.

De inzet van beroepskrachten in opleiding via BBL (Beroeps Begeleidende Leerweg)

Binnen St. Kindercentrum 't Rovertje hebben we enkele plekken voor beroepskrachten in opleiding die de BBL willen volgen. Zij sluiten een leer-arbeidsovereenkomst af met het kindercentrum waarbij zij minimaal 20 uur in de praktijk werken (dagopvang) of 12 uur (BSO). De opleiding duurt gemiddeld drie jaar en leidt op voor niveau 3 of 4 en de leer-arbeidsovereenkomst is bepaald voor de duur van de opleiding doch uiterlijk vier jaar.

Na het behalen van het diploma komt de medewerker in dienst mits;

- Er voldoende formatieruimte is
- Het functioneren van de medewerker dit toelaat

Vanwege de ketenregeling krijgt de medewerker als aan bovenstaande voorwaarden is voldaan een contract voor onbepaalde tijd.

Vanaf het begin van de stage mag een BBL-leerling formatief worden ingezet volgens de format in bijlage 9 van de CAO Kinderopvang. In de eerste twee leerjaren loopt de formatieve inzetbaarheid op van 0 naar 100%. Tijdens het derde en of vierde leerjaar is dit 100%.

Afhankelijk van de ontwikkeling en leercurve van de student en de planning van de aangeboden leerstof tijdens de opleiding wordt bekeken of en hoeveel procent de student formatief kan worden ingezet. Dit is altijd maatwerk en er vindt afstemming plaats met de werkbegeleider en praktijkopleider over de mate waarin de student al taken zelfstandig kan oppakken en uitvoeren.

Een kader dat hierbij richtinggevend en helpend is bepalen we als volgt;

2-jarige BBL opleiding	Doelpercentage inzetbaarheid intellig	KDV/BSO
Fase 1 0-3 mnd	45% Na behalen eerste	KDV/BSO

	lesperiode (10 weken)	
Fase 2 3-6 mnd	60%	KDV/BSO
Fase 3 6-12 mnd	70% Na afronding krijgt BBL-er SPW-3 diploma	KDV/BSO
Fase 4 12-24 mnd	100% Na afronding krijgt BBL-er SPW4 diploma	KDV/BSO Maatwerk/voorkeur discipline o.b.v. keuze student

Een BBL-er kan altijd boventallig worden ingezet. Als de BBL-er formatief wordt ingezet (dus meetellend in de formatie volgens de BKR) dan geldt de 33% regel; het aandeel van het aantal beroepskrachten-in-opleiding (van beroepsbegeleidende leerwegen) en stagiaires (beroeps opleidende leerweg) mag formatief niet groter zijn dan één derde van het aantal dat volgens de BKR op de hele locatie nodig is. Tot 1 juli 2024 is de regel tijdelijk opgehoogd naar 50% echter blijft voor beroepskrachten in opleiding gelden dat zij voor maximaal 33% van de personeelsbezetting van een kindercentrum mogen uitmaken.

Een BBL-er wordt tijdens de opleiding niet ingezet op een VE-groep. Zodra de BBL-er SPW3 gediplomeerd is (inclusief taalniveau 3F) en start met VE-scholing, dan kan een tweedejaars BBL-student ook op een VE-groep worden ingezet.

Voor het Voortgezet Onderwijs hebben we de mogelijkheid voor een snuffelstage.

Het doel van een snuffelstage is dat stagiaires komen kennismaken met het werken in een speelleergroep, beeldvorming en sfeer proeven.

Ze worden boventallig ingezet en komen niet in aanmerking voor het waarborgen van het werken met het vierogenprincipe.

De stagiaires worden begeleid en geïnstrueerd door de pedagogisch medewerkers van de groep.

Binnen ons kindercentrum plaatsen we met name stagiaires van de opleiding pw3 of pw4.

Dit kunnen zowel 1^e, 2^e, 3^e of 4^e jaars studenten zijn.

Voordat studenten met hun stage beginnen heeft de praktijkopleider een kennismakingsgesprek met de stagiaires. Tijdens dit gesprek vertelt de praktijkopleider de belangrijkste informatie over het kindercentrum, krijgen ze een rondleiding van de locatie waar ze stage gaan lopen en is er tijd om vragen te beantwoorden. Ook krijgt iedere stagiair een informatiepakket mee wat bestaat uit het pedagogisch beleidsplan, wat wij van een stagiair verwachten, de profielomschrijving en het 4-ogenprincipe. Dit kunnen zij thuis doorlezen en bij vragen deze stellen aan de werkbegeleidster of praktijkopleider.

Tijdens dit kennismakingsgesprek neemt de stagiair een profielschets van zichzelf mee en zijn/haar VOG. Als de stagiair geen VOG in zijn/haar bezit heeft kan de stage niet starten.

Wat wij van stagiaires verwachten ligt aan het opleidingsniveau en het jaar waar de stagiair zich bevindt.

Bijlage 3

Vrijwilligerswerk in de Dagopvang van Kindercentrum 't Roversvliet

In de vrijwilligersovereenkomst worden de rechten, plichten en taken beschreven van de vrijwilliger:

Vrijwilligersovereenkomst:

Stichting Kindercentrum 't Roversvliet, gevestigd te Reuver, St. Jozefweg 30
5953 JN, hierna te noemen "de organisatie"

en

..... wonende ....., ... te ....., hierna te noemen "de vrijwilliger",
komen het volgende overeen inzake het uitvoeren van vrijwilligerswerk binnen de
organisatie.

Artikel 1. Aard en duur van de overeenkomst:

Deze overeenkomst is geen arbeidsovereenkomst in de zin van het Burgerlijk Wetboek,
noch een arbeidsverhouding in de zin van het Buitengewoon Besluit

Arbeidsverhoudingen. Deze overeenkomst wordt afgesloten voor onbepaalde tijd. Deze
overeenkomst wordt uitsluitend aangegaan voor vrijwilligerswerk op de locatie

.....

Artikel 2. Huishoudelijke- en werkafspraken:

De vrijwilliger verklaart dat hij/zij bekend is met de doelstelling van de organisatie. De
vrijwilliger is geïnformeerd over de huishoudelijke afspraken en werkplannen die te
maken hebben met de uit te voeren taken.

Artikel 3. Activiteiten

De vrijwilliger zal met ingang van ..... ten behoeve van de organisatie de volgende
activiteiten in ..... uitvoeren:

- . het ondersteunen van de beroepskrachten bij activiteiten
- . het begeleiden van peuters naar het toilet en zo nodig helpen met het
toiletbezoek, verschonen van peuters op de aankleedtafel
- . meehelpen bij het uitvoeren/opzetten van thema's
- . helpen bij huishoudelijke werkzaamheden
- . zorgen voor een veilige en prettige sfeer in de groep
- . actieve deelname aan werkoverleggen/vergaderingen

Artikel 4. Begeleiding:

Gedurende de periode dat de vrijwilliger activiteiten verricht binnen de organisatie in de
groep kan er aanspraak gemaakt worden op begeleiding. Deze begeleiding vindt plaats
door middel van individuele gesprekken met de beroepskracht en door werkoverleg. De
organisatie stelt de vrijwilliger in de gelegenheid tot het hebben van inspraak met
betrekking tot aangelegenheden die de overeengekomen activiteiten betreffen. De
vrijwilliger overlegt hierover met de beroepskrachten. De vrijwilliger krijgt de
gelegenheid om binnen het vastgestelde beleid van de organisatie in de groep initiatieven
te ontplooien.

Artikel 5. Verklaring Omtrent Gedrag

De vrijwilliger dient een Verklaring Omtrent Gedrag te overleggen.

Artikel 6. Werktijden

De tijdstippen waarbinnen de activiteiten plaatsvinden worden door de beroepskracht, in overleg met de vrijwilliger, steeds voor een nader te bepalen periode vastgesteld.

Artikel 7. Ziekte of verhindering

Bij ziekte of verhindering zal de vrijwilliger zelf voor vervanging zorgen. Lukt dit niet, dan zal vrijwilliger de beroepskracht voor 08.00 uur hiervan in kennis stellen.

Artikel 8. Verzekering

De organisatie verzekert de vrijwilliger voor wettelijke aansprakelijkheid en ongevallen.

Artikel 9. Verantwoordelijkheid

De vrijwilliger is verantwoordelijk voor de door hem/haar verrichte werkzaamheden.

Artikel 10. Geheimhouding

De vrijwilliger gaat akkoord met de plicht tot geheimhouding omtrent alles wat hem/haar ter oren is gekomen tijdens het uitoefenen van het vrijwilligerswerk.

Artikel 11. Geschillen

Bij geschillen, over deze overeenkomst, ten aanzien van de uitvoering, wijze van begeleiding, invloed op het beleid en schaderegeling, wordt in eerst instantie naar een oplossing met de beroepskracht gezocht. Mocht dit niet lukken, dan kan er een beroep worden gedaan op de manager van de organisatie en uiteindelijk met de directeur en/of bestuur van de organisatie.

Artikel 12. Proeftijd

Stichting Kindercentrum 't Rovertje en de vrijwilliger in .....; spreken een proeftijd af van 8 weken. Aan het eind van deze proeftijd wordt aan de hand van een wederzijdse evaluatie besloten of de vrijwilliger werkzaamheden blijft uitvoeren ten behoeve van de groep. De evaluatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de beroepskracht en de vrijwilliger.

Artikel 13. Beëindiging vrijwilligersfunctie

De overeenkomst wordt beëindigd door opzegging door een van beide partijen waar bij een redelijke opzegtermijn van 4 weken in acht dient te worden genomen in verband met het overdragen van de betreffende activiteiten.